Uredništvo in upravništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“
izhaja v pondeljek, sredo in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina listu:

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.
Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila se računijo s 15 vin. od 6 redne petitvrste; pri večkratnih oznanilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 31. Maribor, dne 12. marca 1909. Letnik I.

Slogaši.

Iz same gorečnosti za ljubo slogo in mir so nekateri gospodje spoznali za potrebno, ustanoviti še novo stranko na Slov. Štajerskem, ki baje hoče posredovati med Kmečko zvezo in Narodno stranko, obenem pa dati streho vsem tistim, ki niso zadovoljni ne z Kmečko zvezo, ne z Narodno stranko. Njen oče, hofrat Ploj, je povzel program za novo stranko iz Kmečke zveze in Narodne stranke, v dunajskem „Vaterlandu“ je širnemu svetu naznanil, da bo nova stranka „konservativna“ (po domače: starokopitna) nasproti klerikalcem in radikalnim liberalcem. Zavračati hoče bojda vse, kar žali verski in narodni čut, predvsem pa, kakor rečeno, hoče oznanjevati ljubi mir.

Bodi nam dovoljeno opozoriti na nekatere momente, ki nam odkrijejo ozadje tega novega solnca na obnebju slovenske domovine.

1. Ko se je ustanovila Narodna stranka, je izrekla ostro obsodbo nad našo dotedanjo politiko in njene voditelje — sedanje slogaše. Tukrat ni bila sloga v nevarnosti, ampak gospodje, ki so po eni plati liberalci, po drugi pa konservativci, so se v srcu veselili novorojenega otroka, obstopili so njegovo zibelko in se nadepolno povpraševali: kaj še le bo iz tega otroka?

Nekaj mesecev pozneje se je ustanovila Kmečka zveza. Pri ustanovnem shodu je njen načelnik slovesno povzdignil glas: „Sedaj pa vabim tudi vso dobromislečo slovensko inteligenco, kateri je blagor ljudstva pri srcu, naj se oklene naše zastave in pomaga kmetu-trpinu.“

A liberalci in prvaki — sedanji slogaši — so zagnali krik: slogo ste porušili!

Ravno stališče, ki so ga prvaki zavzeli napram Kmečki zvezi, kaže najbolj, kako je gospodarski liberalizem okužil pri nas duhove. Zdi se, da so gospodje zadnjih 20 let prespali. Povsod stopa v ospredje agrarno gibanje, poglejte le Francoze, Nemce, Čehe, povsod nastopajo agrarne stranke, društva itd. Samo pri nas, kjer je vendar kmečki stan za narodni obstoj še prav posebno velikega pomena, je agrarno gibanje smrten greh v očeh tiste gospode, ki misli, da kmečka beda prihaja od tod, „ker ima kmet preveč otrok“ (tako se je dejanski „nekdo“ izrazil) in ki kmečko vprašanje rešuje s tem, da v svoji kleti napaja kmete, učitelje in kratkovidne duhovnike, pa si daje dopošiljati častne diplome. G. Ploj, razumete?

2. Pomenljiva je ona resolucija, ki jo je podala Kmečka zveza na mariborskem zborovanju pred državnozborskimi volitvami l. 1907, ko je odklonila kompromis z Narodno stranko: „da se bo ozirala na tiste osebe, ki so dosedaj s l o ž n o delovale na političnem polju. Tega se je tudi držala in postavila je za kandidata gg. Robiča in Ploja, ki sta oba sprejela program Kmečke zveze. A glej!

Surovi mesarski mešetarji so z najgršimi sredstvi vrgli izkušenega parlamentarca Robiča in spravili v državni zbor mesarja Ježovnika. Prvaki so to mirno gledali in še celo pomagali proti Robiču; sloga in čast slovenske delegacije ni bila v nevarnosti!

Ploja je Kmečka zveza z velikim samozatajevanjem in z velikanskim naporom spravila na poslanski sedež. Liberalci so nametali nanj najostudnejše blato, a g. Ploj je vse mirno vtaknil v žep, Kmečki zvezi pa je obrnil hrbet. In sedaj se pritožuje, da ga naši listi napadajo! Prosimo Vas lepo, kje na svetu boste našli stranko, ki bi mirno pustila ali še celo hvalila tistega, kateremu je poverila mandat, potem pa jo je sramotno izdal in še celo v nasprotnih listih zahrbtno napadal? Držimo Vas za besedo: Ali je Vam sloga resna stvar, ali je Vam vera resna stvar, ali res hočete pomagati kmetu?

Glejte, Kmečka zveza povdarja v svojih pravilih, ki so obenem njen splošni program, zlasti tri reči: gospodarsko izobrazbo in povzdigo kmečkega stanu, nravno krščansko čilost in ljubezen do slovenske zemlje. Kaj Vam tu ne ugaja? Zakaj ste zapustili Kmečko zvezo, oziroma ji povsod mečete polena pod noge?

Ako vam je slogašem mar za slogo in blagor ljudstva, ako vam ni samo hinavska pretveza, imate prostora dovolj v Kmečki zvezi. Stvarnega razloga za novo stranko ni, ampak le subjektivni interesi. Tukaj tiči zajec.

3. Bližajo se deželnozborske volitve in tako se je ogledati za mandati. Na Narodno stranko se Ploj in Jurtela ne upata opreti, ker je preslaba, zatorej sta se vrgla na lov med pristaše Kmečke zveze, češ, v imenu sloge in miru dobiva tukaj nekaj, z druge strani pa naju bodo podpirali narodovci in tako so nama mandati zagotovljeni. Cela reč je golo mandatolovstvo, daljni cilj pa razbiti Kmečko zvezo, zavreti pričeto agrarno gibanje, pomagati na noge liberalni stranki, ki je sama preslaba, in ko bode ta cilj dosežen, tedaj bode zavladala toli željena sloga v sladkem objemu liberalnih generalov in slogašev.

Polovičarske stranke dandanes nimajo obstoja, tem manj, če slone le na osebnih interesih in častilakomnosti. Stvarno podlago imata le Kmečka zveza in Narodna stranka; prva v aktualnem agrarnem gibanju in v krščanskem svetovnem naziranju, druga v mednarodnem gospodarskem in religioznem liberalizmu, ki je enkrat dejstvo in si je osvojil tudi na Slovenskem duhove.

Na Štajerskem še imamo tudi mnogo narodnih omahljivcev, ki se ne morejo prav odločiti ne za Nemce ne za Slovence; ne bomo se čudili, če tudi ti nekega dne ustanovijo stranko pol-Slovencev in polnemčurjev. Tak nestvor je tudi slogaška stranka.

Odločite se: ako so vaše besede o slogi in veri resnične, pokažite v dejanju, pridružite se Kmečki zvezi, seveda pod pogojem, da svoje osebne koristi podredite občnim interesom, če ne, pa pojdite k Narodni stranki. To bo značajno in odkrito; slogaško slepomišenje pa je hinavsko in neznačajno. V mlaki osebnega koristolovja in častihlepja se bodete sami potopili, četudi morda za hip dosežete kak uspeh. Najbolj kritična stvar za vsako stranko je, brzdati in paralizirati osebne interese človeškega egoizma. Tu je iskati vzrok nasprotovanja proti Kmečki zvezi in kliko, iz katere je vzrastla nova stranka za — lov na mandate.

Otvoritev državnega zbora.

Otvoritvena seja državnega zbora je bila zelo burna. Razgrajali so češki radikalci, ki so pa bili osamljeni, ker so druge češke stranke izjavile, da se jim ne pridružijo. Ko je vstopil ministrski predsednik baron Bienerth z ostalimi ministri v dvorano, pričeli so češki radikalci vpiti in napadati Bienerthia in notranjega ministra Haerdtla, ker sta uvedla na Češkem preganjanje čeških radikalcev. Vpili so: Fej! Abzug Bienerth! Abzug Haerdtl! Abzug Hochenburger! Bienerth je pozval najstarejšega člana zbornice poslanca Funkeja, naj prevzame predsedništvo. Funke se je le s težavo preril do predsedniškega mesta in govoril nekaj o dolžnostih parlamenta, vendar se vsled razgrajanja čeških radikalcev ni skoro ničesar razumelo.

Takoj nato je odredil začasni predsednik Funke volitev novega zborničnega predsednika. Oddanih je bilo 440 glasovnic, od teh je bilo 98 praznih, torej je bilo veljavnih 342 glasovnic, absolutna večina je znašala 172 glasov. Izvoljen je bil dr. Robert Pattay

PODLISTEK.

Trapec.

(Konec.)

„Srčkovca — bila je to grda pijanka — bode ravno prav zanj“, mu odgovarja drugi.

„Nu, prisedi malo bližje k dekletom“, draži ga tretji, prijemši ga za roko in hoteč ga z mesta vzdigniti. A skupil jo je za nespodobno šalo. Primož ga popade črez pas, in takoj je ležal sredi sobe na tleh; on sam se pa posede zopet nazaj in vpre svoj srpoživi pogled na umrlo; pokoj pa je imel potem ves večer. Proti jutru je vse odšlo.

Trapec je ostal sam v sobi. Zdaj prikolovrati brat njegov, črez mero pijan se zaleti vanj:

„Kaj boš — se zadere nad njim — tukaj sedel; poberi se saj, če ne“ — in udari s pestjo na vso moč ubogega Primoža po glavi. Ta nekoliko omahne, potem zagrabi tudi svojega protivnika za vrat in ljut boj se prične.

Cela hiša je hkrati pokonci in še-le po dolgem trudu ga spravijo na tla. „Boš“, prične gospodar ter išče, s čem bi ga udaril.

Ko ne zagleda ničesar pripravnega, prične ga brcati in suvati na vse strani. Tudi zakonska polovica njegova hoče ohladiti svoj srd nad njim in prijazno ga opljuje po obrazu ter ga z grdimi psovkami pozdravlja. Stareji sin tudi skazuje svoje junaštvo: za lase vleče ubogega Primoža, ravnaje po blagem vzgledu svojih roditeljev.

Hlapcu se na zadnje vendar začne smiliti Primož; prime ga črez pas in nezavednega nese za hišo — na vrt.

V sobi pa brle sveče, naznanjujoče, da je mrlič v hiši, in pri bledem svitu njihovem se rumeni bledo lice ranjke; le to bitje je bilo srečno v celem domovju; povsod drugod je sicer še bilo življenje, a črna zavist in slepi črt jim je razrival srce in delal je strašno, strašneje kakor je bilo ono brezkrvno, ki je smrtno-mrzlo mirno počivalo v prsih.

III.

Lepo popoludne je bilo, ko so pokopavali Položetovo Marijano.

Pod sinjim nebom so se prepeljavali ptički, žvrgoleči ji smrtno pesem; travica je duhtela bujno, prijetna sapica prepihovala je obraze. A kaj še to — smrt nima srca za to; njeni zakoni so mrtvi in se ne brigajo, če tudi porušijo blago srce, če tudi marsikatero človeško srečo uničijo in za-se pograbijo delež svoj.

Le cerkveni zvon je žalostno donel po tihem dolu, vzbujajoč verne k molitvi za dušo umrle. Le edina cerkev je tu izvrševala blago dejanje, skrbeč za dušo in truplo ranjce.

In v resnici, glej! V smrti te vse zapusti; naj si tudi tvojih prijateljev kdo obriše solzo raz lice, kaj to, saj mu jo prihodnji veter že posuši, izbriše pa tudi spomin tvoj raz zemljo. Cerkev pa te mrtvega ne zavrže, ne zapusti te, kakor to stori lastna mati tvoja, marveč v blagoslovljeni zemlji ti postelje za zadnji počitek in še črez grob za teboj pošilja tebi tolažljive, Sodniku svojemu pa proseče besede, sladke besede miru, divne besede življenja.

Take misli bi se ti vzbujale, ko bi bil priča Marijaninega pogreba. Blaga ženica ni imela ob svojem grobu nikogar, da bi se je dostojno spominjal; domači so komaj čakali, da so spravili njeno truplo iz hiše, njeno premoženje pa v svoj žep. Ljudje so se razšli s pokopališča.

Kmalo potem pa se izza cerkve prikaže moška postava; počasi se plazi proti mestu, kamor so ravnokar položili umrlo. Plašno se ozira krog sebe, jeli ga kdo vidi. Bled je in razmršen; gologlav in bos čepi nad grobom in čudne besede mrmra v rujavo prst. Dolgo časa prečepi na tleh; naposled pa se splazi nazaj, odkoder je prišel.

Bil je Primož.

Ave Marijo je že odzvonilo; glasovi kravjih zvoncev in neubrano petje poredniih pastirjev se je izgubljalo po zraku in v temno krilo se je odevala gora in plan. Nad cerkvijo v temni gošči je zaskovikala sova in netopirji so se spuščali šepetaje s peruti semtertje.

Na pokopališču pa se je nekje ustavil možak in čulo se je pokanje prsti. Kmalo se je zaslišalo grebenje in čestokrat je otožen cvenk odmeval v tiho noč. Nekdo je kopal.

Jako se mu je mudilo, ker prst je padala na vse strani in čestokrat se je zadela lopata ob trdo kamenje.

„Ne bodo te ne“ — je šepetal sam s seboj Primož, kajti ta je bil tukaj, „ne pustim te jim, nikakor ne, nikakor ne. Kam pa naj grem brez tebe, kam se naj zatečem? Saj mi boš dala kruha, kaj ne, Marijanica — ker sem tako grozno lačen.“

Globoko je pri tem vzdihnil in lopata mu je zdrsnila iz rok.

„Vzeli so mi tebe in te zaprli, pa zakopali, a jaz te najdem in potem bo — prijetno; ti me boš obvezala; oh, kako me boli glava, kako me peče“, in ves onemogel se je zgrudil na tla. A moč ljubezni,

z 237 glasovi. Kandidat Slovanske jednote dr. Pacak je dobil 103 glasove, po en glas pa Choc in Klofač.

Dr. Pattay je izjavil, da vsprejme izvolitev in na to takoj prevzel predsedstvo. V svojem nagovoru je obečal, da bo popolnoma objektiven in nepristranski. Povdarjal je potrebo izpremembe zborničnega poslovnika in pozival zbornico k delu. Njegov govor so češki radikalci večkrat prekinili z medklici.

Predsednikovemu nagovoru so sledile volitve podpredsednikov. Izvoljeni so bili: Jugoslovan dr. Laginja (234 glasov), Čeh Zazvorka (227 glasov), Poljak Starzinski (308 glasov) socialdemokrat Pernerstorfer (207 glasov) in Steinwender (311 glasov). Za zapisnikarje so bili izvoljeni isti, kakor v prejšnjem zasedanju, med njimi dr. Benkovič.

Med splošno napetostjo in pričakovanjem je nato povzel besedo ministrski predsednik baron Bienerth, ki je povdaril, da mora vlada stopati pred zbornico v resnih in težkih časih. Bienerth je orisal zunanji položaj in rekel, da se da stališče avstro-ogrske monarhije karakterizirati po dveh činih; dosegel se je sporazum s Turčijo in naš belgrajski poslanik je oddal srbski vladi znano izjavo. Sporazum s Turčijo nas je stal mnogo, vendar je bilo to potrebno, da se je ta zadeva vršila mirnim potom. Nejasni so pa še vedno politični odnošaji s Srbijo in Črnogoro. Avstro-Ogrska je ves čas zavzemala stališče rešiti enako, kakor je storila s Turčijo, rešiti tudi to vprašanje z direktnimi pogajanji. Ako Srbija spremeni svoje dosedanje stališče z ozirom na Bosno, potem je Avstro-Ogrska pripravljena pričeti nova pogajanja s Srbijo o gospodarskih in prometnih vprašanjih.

Nato je prišel Bienerth na notranji politični položaj in povdarjal, da so bili, ker je vsled ostrih nasprotstev obstanek koalicijske vlade izključen, v kabinet poklicani možje, o katerih more vsakdo priznati, da so na svojem mestu (?) Vlada smatra za svojo najvišjo dolžnost, da izvršuje svojo nalogo strogo ustavno in postavno. Zato tudi hoče vse storiti, da zasigura delovanje državnega zbora. Vendar pa to ni samo naloga vlade, ampak tudi parlamenta in njegovih strank. Kot najboljši dokaz za delovanje državnega zbora pričakuje javnost spremembo zborničnega opravilnika. Novi opravilnik mora biti tak, da ne bo več delovanje in pa eksistenca parlamenta odvisna od čisto malih strank.

Pred vsem je treba še pred Veliko nočjo rešiti rekrutno predlogo, katera spada gotovo med najnujnejše državne potrebščine. Rešiti je tudi treba predlogo o podržavljenju železnic, aneksijski zakon, jezikovno vprašanje in laško pravno fakulteto.

Konečno je ministrski predsednik baron Bienerth pozival zbornico k delu in k edinosti, ki je prvi predpogoj notranjega miru.

Ves čas Bienerthovega govora so češki radikalci strahovito razgrajali. Notranjemu ministru Haerdtlu so kričali: Oberšpicel! Šuft! Provokater! Peljite Haerdtla na policijo!

Socialni demokratje so predlagali, naj se o Bienerthovem govoru otvori debata, pa so propadli. Za ta predlog so glasovali samo socialni demokratje, češki radikalci in Rusini. Nato je novi predsednik zaključil sejo.

Naročite „Stražo“!

hrepenenja je silna: po konci se ji vzpel in še krepkeje, še ročneje je kopal v tihi noči.

„O, kako si daleč, kako globoko, a vendar moram priti do tebe; imeti te moram, naj velja kar hoče“, tako je ječal in vodne srage so mu stopile po licih.

„Marijanica, saj mi boš dala hlebček, saj nisi nič huda: dala mi ga boš, kaj ne, ker tako strašno sem lačen.“ Raztepeni revež je še bolj hitel razgrebati trdo prst.

Luna je priplavala na nebo in na cerkvenem zidu se je risala dolga črna senca bornega Primoža. Bled je bil kot smrt; in ves zabuhel v glavo; nogi so se mu šibili in roka se mu je tresla, a vendar je še zasajal lopato v zemljo, da so škropili prsteni deli daleč na okoli.

Prikopal je do dna: že se mu je pokazala rakev. „Te že imam, si že pri meni“, je vskliknil in z vso silo je vdaril po lesenem pokrovu, da se je globoka špranja napravila v mehki les. Sklonil se je in nagnil svojo glavo vanjo, a rezek, mrtvaški duh ga je omamil: vskliknil je in v nesvesti se je zgrudil na rakev.

Luna pa je plavala mirno ravno nad njim in mu zrla v bledi, mrtvaški obraz; veter je zavel po grobeh, da so venci zašumeli in svetli križ vrhu zvonika se je iskril v bledih žarkih; v zvoniku se je oglasila ura in še jedenkrat je zaskovikal skovir — Primožu smrtno pesem.

Mrtvega so drugo jutro potegnili iz jame; oh, jemine, jemine, stokale so stare ženice, kakšna smrt, kako žalosten konec!

Dalje časa se je plela sicer govorica v obližji o tej stvari, a zgodilo se je zopet kaj drugega.

Primož pa se je bil pozabil.

In vendar blaženi Primož! V ljubezni koprneče srce se mu je razpočilo in goreča ljubezen mu je zrahljala zadnjo posteljo; večno živa priča ti ostane, da tudi trapčevo srce ni ljubezni nezmožno, da ni nezmožno plameneče, žive, redke ljubezni!

Vojna ali mir?

Srbija se odpove svojim zahtevam.

Belgrad, 11. marca. Srbski minister zunanjih zadev dr. Milovanovič je včeraj popoldne poslal srbskim poslanikom v Peterburgu, Berolinu, Londonu, Parizu, Dunaju, Rimu in Carigradu noto sledeče vsebine: Prijateljskim nasvetom carske ruske vlade odgovarjajoč, si šteje kraljeva srbska vlada v čast vam sporočiti sledečo izjavo s prošnjo, da isto naznanite vladi, pri kateri ste akreditirani. Ker je pravni položaj Srbije napram Avstro-Ogrski po proglasitvi aneksije Bosne in Hercegovine ostal normalen, nima Srbija nikakega namena, izzvajati vojno s sosedno monarhijo in tudi ne želi pravnih odnošajev z monarhijo izpremeniti. V smislu dejstva, da je bosansko-hercegovinsko vprašanje evropsko vprašanje in da imajo le signatarne velevlasti odločevati o aneksiji in tudi o izpremembi 25. točke berolinske pogodbe, prepušča Srbija, zaupajoč v pravičnost velevlasti, svojo zadevo velevlastim, kot kompetentni sodniji in ne zahteva tedaj od Avstro-Ogrske nikake odškodnine, ne teritorialne, politične in tudi ne gospodarske.

Belgrad, 11. marca. Srbska nota na velevlasti se je naznanila odsekom vseh štirih političnih strank. Načelnik kluba staroradikalcev Djurič in napredni poslanec Perič sta obvestila svoja kluba o vsebini note, kar se je vzelo z zadovoljstvom na znanje. Vsi poslanci so izjavili, da more vlada, če vztraja pri tem, računati na podporo skupštine.

Vojne priprave.

Belgrad, 11. marca. Vkljub temu, da je srbska vlada poslala velevlastim noto, v kateri se odpoveduje teritorialnim kompenzacijam, se še vedno nadaljujejo vojne priprave. Posadke ob meji so se zopet pomnožile. Vpoklicani so bili v ta namen črnovojniki.

Prevoz srbskega vojnega materijala.

Carigrad, 11. marca. Trditev srbske vlade, da je prejšni veliki vezir Kiamil-paša obljubil dovoliti prevoz srbskega vojnega materijala, je neresnična.

Carigrad, 11. marca. Veliki vezir je obvestil srbskega poslanika Nenadoviča, da se sme srbski vojni materijal, kateri je na potu, brez težav od Soluna do Srbije prepeljati.

Vojno stanje ob Drini.

Zvornik, 11. marca. Ob Drini nastanjene stotnije se neprestano vežbajo. Patruljna služba ob meji traja naprej. Črez dan se večkrat sliši streljanje. Onstran meje vlada živahno vojaško gibanje, prav kakor ob vojni. Proti malemu Zvorniku so včeraj korakale dolge vrste ljudi, ki so bili oblečeni civilno; imeli so svitlo-rujave nahrbtnike in puške z nasajenimi bajoneti. Sledili so jim vozovi, na katerih so bili naloženi veliki zaboji. Srbija se oborožuje noč in dan. Tukaj nihce ne veruje na mir.

Ljudski tabor v Nišu za vojno.

Dne 9. t. m. je bil v Nišu velik ljudski shod, obiskan od 10.000 ljudi. Predsedoval je znani makedonski agitator, bivši generalni konzul Stankovič. Shod je sklenil, kralja in vlado brzojavno obvestiti, kako ljudstvo v notranjosti z nestrpnostjo pričakuje, da napoči vojna, in prositi, da pod nobenim pogojem ne odpuste teritorialnih zahtev, češ, narod je pripravljen, da okrene svojo bojaželjnost proti izdajalcem srbskega ljudstva. Policija je preprečila, da zborovalci niso šli demonstrirat pred avstro-ogrski vicekonzulat.

Turčija oborožuje prebivalstvo v Sandžaku.

Skoplje, 12. marca. Sem je prispelo mnogo pušk Martinijevega sestava in osem železniških vozov nabojev. Vse to razdele med mozlimsko prebivalstvo. To je turška vlada storila z ozirom na vesti, da nameravajo srbske bande upasti v Makedonijo in Novipazar. Tudi premikanje turške vojske je v zvezi s to nevarnostjo.

Organizacija srbskih band.

Zemun, 12. marca. Belgrajski listi pišejo, da je zdaj organizacija srbskih band dovršena. Kakor razglaša odbor za narodno obrambo, je vseh vojno oboroženih četašev 12.000, in sicer 6000 Makedoncev, 4000 Srbov in 2000 Arnavtov. (?) En del čet se nahaja med Lešnico in Ivanico ob bosenski meji, drugi med Raško in Kuršumlijo (ob Novem Pazaru), tretji med Vranjo in Prepolcem (na jugu). Bandam poveluje 20 v makedonskih bojih izkušenih vojvod in 20 srbskih aktivnih častnikov. Oboroženi so s peteronabojnimi brzostrelnimi puškami in z ročnimi bombami. Belgrajski milijonar Čelovič, ki je že preje stavil vladi en milijon dinarjev za vojne svrhe na razpolago, je dal odboru za narodno obrambo vnovič 300.000 dinarjev za vzdrževanje čet. Tako je zasedel kordon srbskih čet mejo proti Bosni in Stari Srbiji. Govori se, da hoče Srbija nenadoma napasti Novipazar, postaviti Evropo pred dovršen čin in zvaliti krivdo na bande.

Politični pregled.

Poslanska zbornica.

Včerajšnja seja državnega zbora je bila docela mirna. Zbornica je razpravljala o nujnem predlogu poslanca dr. Šusteršiča glede bosanske agrarne banke. Govor dr. Šusteršiča, ki je napravil interesantna razkritja, je napravil na vso zbornico izreden vtisk. Dr. Šusteršič je dolžil barona Buriana, da je z vsem svojim vplivom podpiral ustanovitev madžarske agrarne banke, katere delovanje bi zelo škodovalo Bosni. Govornik je prebral pravila imenovane banke, iz katerih je razvidno, da bi se ves dobiček pri razbremenitvi bosanskih zemljišč iztekal izključno v madžarske roke, vrhutega pa bi še dežela morala prevzeti zadolžnice te banke. Na izvajanja dr. Šusteršiča je odgovarjal finančni minister Bilinski. Izjavil je, da spada stvar brez dvoma pred bosansk deželni zbor. Dr. Šusteršič: Baron Burian si bo deželni zbor že prikrojil po svojem okusu. Bilinski je naprej govoril, da zadeva še nikakor ni definitivno rešena in da bo avstrijska vlada porabila ves vpliv, da Avstrija ne bo oškodovana. Dr. Šusteršičev nujni predlog je zbornica soglasno sprejela. — Danes je zopet seja.

Veleizdajniški proces.

Šesti dan razprave je bil jako zanimiv. Predsednik izprašuje obtoženega Pribičeviča, ako pozna belgrajsko društvo „Kolo srbskih sestara“ in „Slovenski Jug“. Dalje, ako mu je znano, da je „Slovenski Jug“ priredil razstavo, katera je imela namen, širiti velesrbsko misel. Obtoženec zanika to ter pravi, da je pač priredil „Slovenski Jug“ razstavi v Zagrebu in Belgradu, a ti razstavi sta bili samo umetniškega značaja. Predsednik povprašuje dalje, je-li mu znan srbski list „Amerikanski Srbobran“, ki propagira isto idejo kot „Slovenski Jug“, namreč velesrbsko. Obtoženec nato: „To je sveta dolžnost vsakega Srba, kar se pa tiče ideje, pa predsednik ni izrekel nič jasnega.“ — „Slov. Jug“ stremi za tem, da zjedini vse pod žezlom Karagjorgjeviča. Nadalje, da je za politiko Srbov merodajna Srbija“. — Obtoženec: „Razjasnite mi vse to, ker tukaj stoji srbski narod“, in pokaže z roko po drugih obtožencih. — „Tu ga ni, nego stoji tukaj 53 obtožencev, ki so toženi veleizdaje.“ — Obtoženec: „Naj se mi stavijo jasna vprašanja.“ — Nato ga je pričel izpraševati državni pravdnik. Temu pravi Pribičevič, da ni razumel obtožnice. Državni pravdnik pravi dalje, kar se tiče srbske zastave, bi njemu ne bilo nič mar, ako bi se s tem ne delalo za združitev Hrvaške s Srbijo. Grb, katerega se je razširjalo, je bil grb srbskega kraljevstva s štirimi polji in štirimi S. Narodu se je dajala zastava in grb inostranske države in se je reklo, da je ta vsa zemlja, na kateri se ta zastava in grb rabita, srbska. To je jasen dokaz za veleizdajo. Obtoženec: „Dobro, ali zakaj je pa podban Ernkovič stopal pod to (srbsko) zastavo?“ — „Nikdo ne bi sumničil srbske zastave, ako bi je vi ne spravili do tega. — „Kako pa je to, da pravite vi, da je cirilica srbsko pismo.“ Obtoženec: „To je jasno. Kakor je več latinic, tako je tudi več cirilic.“ — „Zakaj pa smešite latinico. Cirilica ni več kulturno pismo. Rusija sama piše že z latinico.“ — Obtoženec: „Pisava je temelj vsake narodne prosvete. Pa je ravno cirilica, ki je dovedla Srbe med kulturne narode.“ — „Pa so Srbi, ki niti ne znajo čitati cirilice.“ Obtoženec: „To je dovolj jasno, ker na Hrvaškem vlada vse prikrajša, tako tudi učenje cirilice.“ — „Zakaj se „Srbobran“ imenuje ravno s tem imenom.“ — Obtoženec: „To je še od bitke pri Sentomašu, ter znači braniti Srbe.“ — „Ali odobravate pisanje „Amerikanskega Srbobrana“. Med branitelji je nastala nevolja. Obtoženec: „Tu pa tam sem čital ta časopis.“ — „Odgovorite!“ — Obtoženec: „Kakšno je to vprašanje?“ — „Bojite se, ker je to kočljivo vprašanje.“ — Obtoženec: „Meni se zdi za vas. Zaradi mene, naj se pa čita ta časopis.“ Klici med branitelji: Tako je! — Predsednik: „Vi se nimate nič vmešavati.“ (Velik hrup.) Državni pravdnik: „Vi ste priznali, da se je bojkotiralo tujce. Kdo je za vas tujec“ — potem čita obtožnico. — „To je vse preobrnjeno, a naposled sem sam govoril o geslu „Svoji k svojim.“ Zakaj me mučite?“ Branitelji kličejo, da tega ne sme biti, da bi se dvakrat stavljala ista vprašanja. Državni pravdnik čita dalje razne primere bojkota iz obtožnice. Branitelji kličejo, kje imate svedoke za to? Nimate jih! Predsednik (zvoni): „Pribičevič, ali imate še kaj pripomniti glede bojkota?“ — Obtoženec: „Sem že izrazil svoje mnenje.“ — „Jaz sem vam sedaj predočil mnogo mest iz obtožnice, pa se mi zdi čudno, da se tudi v najoddaljenejšem kraju pojavi posamezni slučaj veleizdaje.“ — Obtoženec: „Ako se Srb napije in vpije poginili šokci, to je že potem veleizdaja.“ Predsednik nato: „To je „vic.“ — Obtoženec: „Cela obtožnica je „vic“. — Predsednik: „Pazite, kaj govorite.“ Nato se je razprava zaključila. Vse brzojave, kar so jih tuji časnikarji odposlali svojim časopisom, je vlada ali hudo oskubila, ali pa popolnoma konfiscirala. Brzojave narekujejo domači branitelji, ker so tuji časnikarji nezmožni hrvaškega jezika.

Avstro-turški sporazum.

Nekateri listi poročajo, da bo avstrijsko-turški sporazum glede Bosne in Hercegovine zadel v turškem parlamentu na mogočen odpor srbskih in albanskih poslancev. Veliki vezir Hilmi-paša je drugega mnenja. Izjavil je, da je zadeva za turško vlado toliko kakor opravljena. Parlamentarna komisija za zunanje zadeve se je 8. t. m. prvič posvetovala o zapisniku in razlogih. Zbornica se bo bavila z entento v prihodnji seji.

Turčija in Bolgarija.

Veliki vezir je rekel nekemu časnikarju, da je dosežen popoln sporazum glede odškodnine, ki jo bo plačala Bolgarija Turčiji za vzhodne železnice potom kapitaliziranja turške vojne odškodnine, ki jo dolguje Rusiji. Računov o kapitaliziranju da v Peterburgu še niso dovršili, zgodi se pa to v najkrajšem času. — Z druge strani pa poročajo, da Turčija mora vgrizniti v kislo jabolko, ker Rifaat-paša v Peterburgu s turškimi protipredlogi ni uspel. Turčija bo resignirala, ker hoče balkansko vprašanje čimpreje spraviti z dnevnega reda.

Drobne politične vesti.

Cesar Franc Jožef I. je sprejel v Schönbrunnu turškega vojnega atašeja majorja Izmaila Hekki beja v posebni avdijenci. — Ruski ministrski predsednik Stolypin je nevarno obolel. — Iz Sofije poročajo, da se napravi zveza med Srbijo in Bolgarijo. — Ameriški poslanik na Dunaju Francis je podal ostavko. — Iz Perzije prihajajo vznemirjajoče vesti. Govori se že o potrebi intervencije Rusije. Ruski konzul v Dšulfi je poslal bojujočim perzijskim strankam nekak ultimatum, češ, da prestopijo ruske čete perzijsko mejo, ako se bojevniki ne odstranijo iz obmejnih pokrajin. V Marandu je bilo usmrčenih mnogo oseb. — V Opavi se je zbrala ob obhodu vojaške godbe velika množica, ki je burno demonstrirala proti Srbom.

Raznoterosti.

Krščanski (?!) „Narodni Dnevnik“. Liberalci kaj radi naglašajo da so tudi kristjani, celo prav pobožni kristjani, da velja njih boj ne veri, ne cerkvi, temveč samo duhovnikom. Da je to samo pretveza, uvidi vsak pameten človek: saj brez duhovnikov ni cerkve. Boj liberalcev gre proti cerkvi in njenemu bogoslužju, torej proti krščanstvu kot takemu. Liberalni listi izdajo svoje prave in končne namene ob vsaki priliki. To se ne da prikriti, ker resnica sili na dan z nujno in nevzdržno silo. Kako spoštovanje imajo liberalci do vere in cerkve in do njenega bogoslužja, dokazuje zopet četrtkova številka „Narodnega Dnevnika“, ki piše: „Plačamo g. dr. Korošcu 10 tihih maš, da bo vsaj nekoliko oškodovan za ta čas, kar ni dobival za svoje „trudapolno narodno delo“ dijet — seveda proti potrdilu, da jih je res bral za naš in naše stranke dober namen.“ Ali se to ne pravi norčevati se iz bistvenega dela celega krščanstva in njegovega bogoslužja, norčevati se iz najsvetejšega obreda naše cerkve in sploh krščanstva, iz sv. maše? Ali ni to frivolnost in predrznost brez primer? Tako je torej krščanstvo liberalnih tudikristjanov.

Preganjanje Srbov — avstrijski Vsenemci! Te dni so preiskovali na Hrvaškem tudi stanovanje dr. Miladinoviča. In čujte groza! kak zločin! našli so v stanovanju odeje v srbskih barvah in manšetne gumbe s podobo kralja Petra. To je pač izdajstvo! Obrnimo to stvar na avstrijske razmere. V Avstriji so Vsenemci neštetokrat javno izrazili svojo odločno privrženost prusaški cesarski rodovini; vsenemški poslanci so proslavljali v češkem deželnem zboru pruskega kralja in nemškega cesarja s pesmijo „Hohenzollernlied“; vsenemška društva v Avstriji slone vsa na težnjah, katere so njihovi poslanci že neštetokrat javno izjavili, da hočejo pripadati k Nemčiji; v vseh rodovinah vsenemškega mišljenja v Avstriji najdeš slike nemškega cesarja, nemškega Bismarka; pri vsaki priliki razobešajo javno vsi avstrijski Nemci nemško frankfurtarico; v nemških dijaških društvih se gode često nepopisne reči proti Avstriji: celo nemški srednješolci nosijo vedno priveske na uri v prusaških barvah ali obešajo razne glave n pr. Bismarkovo ali Vilhelmovo na verižice in kažejo javno svoje nagnjenje do Prusakov. Takih dejstev je v Avstriji dovolj; politična oblast jih dobro pozna. Ali smo že kdaj slišali, da bi bili pri nas kakega Nemca radi teh zločinov tirali v zapor, kakor so na Hrvaškem odvetnika dr. Miladinoviča radi manšetnih gumbov. To pa da pomisliti.

Šolnina na srednjih šolah. Šolnina na srednjih šolah je pravzaprav jako nepotreben davek, ker smejo davkoplačevalci pač pričakovati od države, da jim ta vzdržuje šole. Vlada je na stališču, da ne odjenja od teh prispevkov, ker ji le vendar nekaj grošev vržejo in pa zastopa mnenje, da marsikateri dijak študira marljivejše, ker se boji radi plačila šolnine. Po zadnjem odloku naučnega ministrstva utegne zares imeti plačevanje šolnine na srednji šoli pomen, vsaj svarilen pomen za učenca. Plačevanje šolnine se je zares jako olajšalo. Določbe za prvi razred so bile dosedaj naravnost trde. Po novi uredbi se bode opustila šolnina vsakemu učencu prvega razreda, ki ima do okoli 15. novembra v vedenju ali „prav dobro“ ali „dobro“ in v raznih predmetih vsaj „zadostuje.“ Vsak le količkaj marljivi deček, ki je le nekoliko nadarjen, lahko to doseže. Če začasno oproščeni učenec koncem tečaja ne zadostuje postavnemu napredku, to je če ne dobi v vedenju vsaj prvih dveh redov, ali pa dobi iz katerega koli predmeta „nezadostno“, mora plačati šolnino za prvi tečaj naknadno. Pripetijo se slučaji, da dobijo učenci, kateri niso bili sredi tečaja vredni oprostitve, koncem tečaja spričevalo z odliko, oziroma da imajo vsaj polovico predmetov „prav dobro“, drugo polovico pa „dobro.“ Takim učencem država povrne šolnino koncem prvega tečaja. Te določbe veljajo za prvi tečaj prvega razreda. V drugih razredih so opravičeni po novi določbi vsi dijaki, ki imajo v vedenju „prav dobro“ ali „dobro“, in v raznih predmetih vsaj „zadostno.“ Če ima učenec tudi v vseh predmetih „zadostno“, se oprosti, če zadostuje v vedenju. V spodnjih razredih zadošča tudi spričevalo, v katerem se prizna dijaku zrelost za vstop v prihodnji razred, če ima tudi iz jednega predmeta „nezadostno.“ Te določbe so zares olajšane; zato pa, stariši, pazite na svoje sinove, da vam ne bode treba po nepotrebnem plačevati hudega davka, katerega se prav lahko odkrižate. Če bode moral dijak zanaprej še šolnino plačevati, ali ni za študije, ali pa je nemarnost krива.

Na adreso sl. poštnega ravnateljstva. V pondeljek popoldne ob 2. uri 45 minut je bila oddana v Št. Lenartu v Sl. goricah brzojavka za v Št. Ilj v Slov. goricah. Naslovljenec je pa dobil brzojavko še le v torek zvečer ob peti uri. To zakasnitev je očividno zakrivil poštni urad v Št. Ilju, kajti iz brzojavke je razvidno, da je došla v Št. Ilj že v pondeljek ob 5. uri zvečer. Torej je na šentiljski pošti ležala brzojavka celih štiriindvajset ur.

Narodni List nerodno vprašuje, zakaj lavantinski ordinariat mariborske slovenske škofije uraduje nemški; naj bi raje prijel svoje učitelje, ki tresoč se, spoštljivo sprejemljejo samonemške dopise c. kr. okrajnih šolskih svetov ter boječ se denunciacije delajo večinoma nemške pobotnice za davčne urade. Tu pometajte. Lavantinski ordinarijat nikoli ne rešuje slovenskih ulog nemški, ampak slovenski.

Zveza slovenskih mladeničev vabi na mladeniški sestanek, ki ga priredi dne 25. marca v Mariboru v prostorih Kat. del. društva (Flössergasse) ob 10. uri dopoldne s sledečim vzporedom: 1. O dozdajšnji in bodoči mlad. organizaciji. 2. Večji shodi v poletju 1909. 3. Gospodarska organizacija. 4. Telovadna organizacija. 5. Slučajnosti. Sestanek bo za razvitje naše mladeniške organizacije velikega pomena. Zato opozarjamo vsa naša bralna društva, mladeniške zveze in posamezne župnije, da pošljejo na njega svoje odposlance. Komur bi pa bilo nemogoče, se udeležiti tega sestanka, naj pošlje svoje nasvete glede naše mlad. organizacije s posebnim ozirom na dotični kraj na naslov: Jož. Šut, Maribor. Na veselo svidenje! Na zdar!

Nemška kultura. Kako velike uspehe dosežejo Nemci s svojimi ponemčevalnimi šolami, lepo kaže sledeče pismo, katero priobčimo dobesedno:

„Ljibe Švester, danke tir pesnc vir teine ljipes kartn hat mi zer ke vrijdet var mi šun zolank vajlik nah tir das hobi Nih gvust voda pist meh ti tir šon zogesn sen und Mittir šprehn Wastu ge jec nah Pettau cum mine man er ist pen P. J. komt vilajt er na fošank cuhas val hota mi niks noh šiken unt niks šrajben do tam denkih das virt komen dan kans mit cin komen unzere lait zak imer varum komst niht cumr Wrajtet tih ale mein kline hazlin zak imer van kom cu uns kom ject ih ver šon dir etwas kebe tan gel tinstak koma opštehen en švajn unt toshobi ih zagen das has mi dajč gešriben das kan nih ajeter lezn ih gaun ti nih aber peser virt šon bi niks vilajt virst kenen vas lezen. ih pitetir kom cumir jec mit J. unt zok in ven cu im kest zola tir das kavn un dan prink das mil val er žunirt sih, jec šlise maine šrajben kise dih herclih deine Švester M.“

Komentarja k temu menda ni treba.

Za S. K. S. Z: so darovali: V družbi pri Ramšaku v Št. Juriju ob Taboru nabralo 20 K; č. g. Josip Krohne v Razborju pri Slovenjgradcu 20 K; č. g. Pečnik Franc, župnik v Podgorju pri Slovenjgradcu, 6 K; v Podgorju pri Slovenjgradcu nabralo 3 K.

Za S. K. Z.: Č. g. župnik Alojzij Gričnik na Reki 17 K; g. Jože Goltnik v Nazarju 19 K 85 v; č. g. župnik Gartner na Planini 2 K; na ženitovanju Simona Dvoršak v Jurovski vesi pri Ptujski gori je nabral po licitaciji smodk ženinov oče, Fr. Dvoršak 5 K za „Kmečko zvezo“. Rodoljubi, posnemajte ga!

Za napad in hudobno obrekovanje v Narodnem Listu pošilja g. Vid Habjanič v Veličanah pri Jeruzalemu Slov. Kmečki zvezi 4 K in obljubi, pri bližnji priložnosti poslati tudi tiste krone, ki jih dopisnik Narodnega Lista dolguje bivšemu slugi „Narodnega Doma“ v Mariboru. Da se dolg izterja je že preskrbljeno.

Število društev S. K. S. Z. se je zopet pomnožilo. Pristopili ste namreč „Bralno društvo na Ljubnem v Sav. dolini“ in „Kmetijsko bralno društvo v Grižah“. Naj tudi druga društva, ki še niso, naredijo ta korak, ter pristopijo k S. K. S. Z.

Saj že veste, da morate na vsako pismo in poštno pošiljatev prilepiti obmejni kolek. Opozorite na to tudi svoje znance.

Vžigalice: „V korist obmejnim Slovencem se najboljše. Kupujte samo te vžigalice.

Štajersko.

Mariborske novice.

Mahnert ima uspeh. Protestantski pastor v Mariboru, doma iz nemške države, je 43 dni potoval po Nemškem, pa ni tamkaj ostal, temveč se je vrnil. Pa ni prišel praznih rok, temveč je s seboj prinesel lepo svotico 3600 mark, ki jih je nabral po raznih krajih renske province. Od teh 3600 mark se bo, kakor poroča „Marburger Zeitung“, 2000 mark porabilo za mariborsko protestantovsko občino. Za kakšne svrhe in pod kakšnimi pogoji? Avstrijski protestantizem torej živi od nemškega denarja, in ker se plačilo da samo delavcu, mora delovati v vsenemškem smislu. Importirani vsenemški pastorji so živ dokaz zato. Kdaj bo neki celjski May šel v nemško državo na zbirko in koliko bo prinesel s seboj?

Razmere na tukajšni pošti je naš list že večkrat okrtačil. In to po vsej pravici. Toliko nereda že menda kmalu ni na kaki zakotni pošti kot tukaj, kjer bi moralo biti drugim vzor. Danes se imamo posebno pritožiti zoper uradnika, ki posluje po večerih pri pisemski pošti. Bilo je ob sedmih zvečer. Pri oknu se je nahajalo pet strank. Vkljub pozni uri in da se je strankam mudilo, se je uradnik šalil z dvema nemškima „frajlama“ ter ostale stranke pustil čakati. To pa je že preveč. Tudi slovenščina je temu uradniku španska vas. Priporočamo poštni upravi, naj vendar že enkrat nastavi ljudi, ki bodo pošteno podučeni tudi v slovenščini.

Mariborski mestni očetje so veliki prijatelji pouličnega blata. Gotovo ni nobeno spodnještajersko mesto tako bogato na pouličnih krasotah v podobi raznih luž in blata, ko naše mariborsko. Zjutraj nam je nebo še malo naklonjeno, ker takrat se vsa ta tekočina strdi. Toda proti poldnevu in na večer se ulice spremenijo v veliko lužo, po kateri morajo capljati, tako višji kakor tudi nižji sloji. Mestnim očetom pa je ta način snaženja, kakor ga uporabljajo časih z uspehom tudi v Ljubljani, najbolj po volji. Z velikim hrepenenjem zro proti nebeškemu oboku, kedaj bo odprlo ljubo solnce svoje žaklje ter pustilo delavcežarke na mariborske ulice, da bi vso to krasoto brezplačno pospravili. Solnce pa se hudomušno muza mestnim očetom, kateri še vedno pričakujejo od njega pomoči, a mi capljamo po blatu in capljamo. Tako je pri nas v Mariboru pod nemškim gospodarstvom.

Zgrudila se je v sredo popoldne 70letna Marjeta Ozim iz Bistrice pri Lembachu na tukajšnem glavnem trgu. Ker ni mogla nikamor naprej, so jo z rešilnim vozom prepeljali v bolnišnico.

Umrla je v Radvanju pri Mariboru gdč. Magdalena Lošnig, posestniška hčerka, stara 22 let.

Celjske novice.

Volilni shod občinskih volilcev se je vršil včeraj dne 11. marca v „speisesaalu“ nemške hiše. V istih prostorih ima v soboto dne 13. marca potovalni učitelj nemškega šulferajna shod.

Imenovanje. Upraviteljem tukajšnje kaznilnice je imenovan Franc Pacal, dosedaj kontrolor v mariborski kaznilnici. Za pristava pride sem Friderik Zamolo.

Celjsko porotno sodišče. Za drugo zasedanje tukajšnega porotnega sodišča je imenovan za predsednika dvorni svetnik pl. Wurmser, za namestnike pa svetniki deželnega sodišča dr. Schöflein, Kotzian in Garzarolli.

Vodovod. V Sovodni pri Celju bodo zvezali vodovod z mestnim. S tem se bo odpomoglo posebno nevarnosti legarja.

Ptujske novice.

Malikov shod. Zadnjo soboto je imel v Ptuju vsenemec Malik svoj shod. Priporočal je Ptujčanom, naj si za deželni zbor izvolijo peka Ornika. Posebno pa razburja Malikove živce ljudski misijon pri oo. minoritih, vsled katerega je v nevarnosti nemški značaj Ptuja. Vikar Böhm je poveličeval Malikove zasluge posebno glede ponesrečene nemške šole v Št. Lenartu.

Ljudski misijon, ki se je vršil v preteklem tednu, ni bil povolji našim nemškutarjem in mečejo ves svoj žolč na njega in tiste, ki so se ga udeleževali. Nas ne moti veliko to podlo obrekovanje; saj bo ravno to odprlo našemu ljudstvu oči, da bo spoznalo svoje germanske prijatelje in se jih tudi vedelo izogibati. Da se pa ljudstvo za to neumno čenčanje ne zmeni, je dokaz obilna udeležba pri misijonu, ki je tudi znamenje, da si naše ljudstvo zna ustvariti tudi svojo sodbo. Udeležba na misijonu je bila zelo velika. Prišli so tudi iz sosednjih župnij poslušat krasnih pridig, v katerih so misijonarji jedrnato razlagali verske resnice, posebno pa stanovske nauke. Obhajanih je bilo v celem okoli 6000, lep odgovor na napade nemških in nemškutarskih listov.

Drugi kraji.

Št. Ilj v Slov. goricah. Šentiljska dekleta se vedno bolj gibljejo. Zadnjo nedeljo, dne 7. marca so zopet imele svoj drugi, zelo dobro obiskan dekliški shod. Zbralo se je 36 samo vrlih mladenk. Otvorila in vodila je shod voditeljica „Zveze“, Micka Krenova. Govorile so Zofka Šalijeva, M. Golob; z lepimi deklamacijami pa so nas razveselile Pepca Kermovc, Terezika Hamer, Lizika Pešl in Terezika Pec. Tudi petja ni manjkalo. Vrle mladenke, le držite se besed Terezike Pecove: Sestre, v kolo se vstopimo, ter se oklenite vaše „Dekliške zveze“. — Na Jožefovo pa se bo pri nas prenovila že pred leti ustanovljena „Mladeniška zveza“. Ne bomo pustili dalje, da bi nam dekleta v tem oziru prednjačila. Zato se moramo združiti v mladeniški zvezi. Za ta dan sta nam obljubljena dva govornika iz Maribora. Vabimo pa tudi druge Mariboržane, da se tega, za naše mladeniče veselega dneva zopet mnogobrojno udeležijo.

Cirkovška hranilnica in posojilnica je določila 500 K za postajališče. To je res veselo in častno darilo tako mlade, a tako močne denarne zadruge. Slava vrlim odbornikom, ki so nam že v poldrugem letu prigospodarili 500 K, katere jasno kažejo vsakemu pot, kje naj denar vloži in kje si ga naj izposo-

di, ako želi sebi in svojim domačinom dobro. Teh 500 K bo v korist vsem Cirkovčanom, ki sedaj dobro vemo, kje nas še čaka vsako leto še dvakrat večji dobiček za druge gospodarske naprave, ako le hočemo pametni in složni biti. Dobro tudi, da vemo, kdo je dal prve stotake, ki bodo pomagali vstaviti vlak v naših Cirkovcah. Cirkovška hranilnica in posojilnica ne bo delala za žep samo enega možiceljna, temveč bo v korist celi občini, celi župniji. Če bi ne imeli svoje domače hranilnice in posojilnice, bi nikjer ne bilo nič; če bi pa imeli v vsaki vasi knjige in blagajno, bi pa ne mogli plačati niti popra za kislo juho.

Veličane. Mož — to je prečastno ime — ki si samo takrat obleče suknjo in hlače, kadar gre v „narodno“ hišo v privatno „nemško“ šolo prodajat svoje modrosti, bi rad imel nekje domovinsko pravico, zato hodi tudi v najhujši zimi stat pod tuje bukve in stoji tam tako dolgo, da že grilom postane toplo pod njegovimi podplati! Tako je stal tudi med zadnjimi našimi občinskimi volitvami ta „pod tujo bukvijo najuglednejši mož“ in izpod te bukve dajal povelja svojim vernim kot general svojim vojakom! Če zmagajo, tako si je mislil, bom takoj župan! Pa nesreča, zakaj ne miruješ? Moj up je šel po vodi, le jadrajmo za njim, je klaverno popeval po volitvi! Ne bo župan, ne dobi domovinske pravice, to je prežalostno! Eno upanje še ima, Narodni List! Ta naj da zadoščenje! In Narodni List je moral natisniti njegovo žalost! Veš kaj? Pošlji drugikrat svoje solze Narodnemu Listu, da bo ž njimi natisnil tvoje besede, pa boš rešen tega gorja! V Narodnem Listu opominjaš občane, naj pri novih volitvah vsak stori svojo dolžnost, naj pride vse na volišče! Jaz tudi tako pravim, vsi morajo priti, pa vsi katoliško-narodni volilci skupaj voliti, potem ti z Baumanom vred ne boš zmagal! Možje! Spominjamo se še vsi, kako smo pred leti bili složni, nič nas ni ločilo, zdaj vas pa ta nebodigatreba ščuva proti lastnim soobčanom! Stari mir, stara sloga se bo povrnila, sam eno storite: Kadar pride k vam človek, ki si ne more z drugim kruha služiti, kakor s ščuvanjem, ven ž njim, in če nimate druzega pri rokah, vzemite burklje!

Slov. Bistrica. Človek bi ne verjel, kako delajo naši Nemci. Pretekli teden čaka nekdo na sodišču v Slov. Bistrici. Iz pisarne pride mlad, dolg in tenek človek, z majhnimi brkami ter stranki na hodniku govori na srce: Veste, pogodbo morate napraviti tukaj pri tem dohtarju, kar tukaj tam na voglu. Dotična oseba je mislila nemškega advokata. Žalibog, da priča tega pogovora ni spoznala nemškega petelina, to pa ve gotovo, iz katere sobe je prišel. Tako se torej dela. Skušali bomo dognati, kdo je bil tisti človek in potem pa brez usmiljenja! Slovenci, zavrnite take predrznosti, nihče vam nima predpisovati, kje bi delali pogodbe. Vsako tako agitacijo naznanite takoj enemu bistriških Slovencev! Poskrbeli bomo, da nemškim petelinom greben preveč ne zraste!

Radomeršcak pri Ljutomeru. Franc Slokan baje dobiva 2 K na mesec samo za to, da razširja socialdemokratični list „Naprej“ in razne druge rdečkarske prismodarije. Možu gotovo nismo nevoščljivi njegovega zaslužka. Obžalujemo samo, da se za kaj boljšega ne poteguje in trudi.

Žerovinščak pri Svetinjah. Zadnjo nedeljo so nas obiskali gospod Viktor iz Ljutomera. Prav na tihem so napravili shod pri Klančiču. Tudi Šef in Osmüller iz Cubra pomagata gospodu Viktorju pri njegovem težavnem delu! Upamo, da se jim bodo še o pravem času oči odprle!

Gomilsko. Gospodom okoli „Narodnega Dnevnika“ je menda žal, da se tudi sami niso udeležili našega slovečega, sijajno uspelega socialnega tečaja v Braslovčah, kjer je bilo baje poleg blagodejne dušne tudi telesne hrane za vse udeležence čisto gratis na razpolago. Prav gotovo se jim menda še zdaj sline cedijo po zamujeni okusni menaži, katera pa nas ni doletela, dasiravno ste nam jo blagovolili oponašati. V pojasnilo vam pa moramo vendar povedati, da so bili gospodje voditelji tečaja tako ljubeznjivi, da so nam bili pač vsestransko tako všeč, da bi jih poslušali kar cele dneve, ne da bi mislili na svoje telesne opomine. Bilo je slabo vreme, toda nas to ni ustavilo, kajti v natlačeno polni dvorani nam je bilo prijetno, zato se še tudi niti h kosilu nismo vračali na domove. Gospodje so pa hoteli zato tudi v tem oziru pozornost na nas obračati ter so nas blagovolili vprašati, koliko mož ali mladeničev bi želelo tam kositi, ker se mora obvestiti gostilničar, da bi nam mogel postreči, kajti bilo nas je veliko! Za to izredno prijaznost smo gospodom seveda hvaležni, toda kosilo — ob katerem smo se še tudi posebno dobro zabavali — smo pa plačali sami. Nehajte nam torej biti zavidni kosila, naši ljubljeni gospodje okoli „Narodnega Dnevnika“, ter nehajte točiti sline po teh zamujenih kosilcih ter nikarte ne verujte, da nam je bilo kaj treba šenkati; vse smo sami plačali, kar nam je došlo v želodec. Torej toliko v pojasnilo. — Gomilski udeleženci socialnega tečaja.

Ljutomer. Naši liberalčki so po svoji Citalnici začeli pri vseh Slovencih brez izjeme nabirati za ljudsko knjižnico, ki ima namen, širiti protikatoliško literaturo, protiversko časopisje, liberalno idejo, ter odvračati ljudi od bralnega društva, ki stoji na katoliški podlagi in že leta sem plodonosno deluje za pravo izobrazbo ljudstva. To pobiranje je urejeno na tako zviti način, da mnogo ljudi še ne ve, za kaj se gre. Tako so nekatere osebe strogo katoliškega mišljenja tudi prispevale, ker so mislile, da se gre za pomnožitev šolarske knjižnice Franc Jožefove šole. Zavedni katoličani so storili svojo dolžnost in so podpiranje protikatoliškega podjetja odločno in pogumno zavrnili. Če pa najdemo v nabiralni poli zaznamovane — četudi s prav majhnimi svotami — nekaj oseb naše stranke, leži vzrok v tem, da se te še vedno boje obrekljivih napadov liberalcev v njih časnikih. Se ve, ni tako nevarno zameriti se nam, ker mi, pravi katoličani, po svojih principih ne poznamo ne sramotenja, ne javnega žaljenja, še manj pa obrekovanja svojega bližnjega.

Prihova. Dne 11. t. m. je umrla na Prelogah Uršula Goričan, mati vrlega narodnjaka Janeza Goričan, v lepi starosti 81 let. Ranjka je bila obče znana po svojem usmiljenju do ubogih in postrežljivosti do popotnikov, ki so se radi oglašali pri stari materi. Blaga ženka, počivaj v miru!

Bočna. G. Peter Ručigaj, trgovec v Bočni nas prosi objaviti, da on še nikdar ni jemal moko pri nemškem celjskem mlinu. — V Bočni se že več let resno razmotriva vprašanje o ustanovitvi mlekarne, a ne sirarne, kakor so poročali nekateri slabo poučeni listi. Predno se bo pa ista ustanovila, pojde več posestnikov na učno potovanje, da si ogledajo nekatere dobro uspevajoče mlekarne na Kranjskem.

Vinski sejem. Novoustanovljena podružnica c. kr. kmetijske družbe štajerske za brežiško okolico priredi v sredo dne 31. marcija t. l. od 9. ure naprej v prostorih Narodnega doma v Brežicah vinski sejem. Vinogradnikom iz okolice, osobito iz slavnoznanih bizeljskih, pišečkih in sromeljskih goric, bode ta dan ponudena prilika, svoj izborni vinski pridelek po primerni ceni spraviti v denar. Ker je železniška zveza od vseh strani v Brežice ugodna, nadejati se je, da se tega vinskega sejma udeleži veliko število kupcev posebno gostilničarjev, ki znajo ceniti žlahtno kapljico, od blizu in daleč.

Koncert glasbene šole v Celju.

Glasbena šola ljubljanske Glasbene Matice v Celju priredila je dne 7. marca t. l. svoj prvi koncert. Za kulturni razvoj Slovenstva v Celju pomeni to dejstvo nič manj nego mejnik med staro in novo glasbeno dobo, saj je Glasbena Matica, dasi že ustanovljena meseca novembra leta 1908 še le s tem koncertom premagala vse presodke in ovire in dobila splošno zaupanje. Še-le s tem koncertom dobila je pravo življensko moč in še-le s tem koncertom bila je ustanovljena definitivno.

Kako je bilo dosedaj? Imeli smo instrumentalno godbo in petje, in v te namene dovolj društev in odbornikov, a kaj smo dosegli? Narodna godba je zadostovala pri plesih — in bo v ta namen potrebna tudi še v novi dobi — bila je vsikdar na razpolago pri drugih koristnih narodnih prireditvah, a nikdar se ni povzdignila do kake višje kakovosti.

Petje nasproti je doseglo tupatam kvalitativno visoko stopinjo; doseglo in postavilo je leta 1905 rekord s tem, da je nastopilo z dvanajsterimi, jako težavnimi, novimi komadi v moškem in mešanem zboru s 60 pevci, in se je pelo vseskozi s pravim duševnim, to je umetniškem čuvstvovanjem. A ta pevski uspeh je izginil kakor fata morgana prav kmalo. Petje se je potapljalo v malomestnih razmerah v stalnem „decrescendo.“ Konečno ga ni bilo nič več.

Kar smo torej v stari dobi pogrešali najbolj: bila je v instrumentalni godbi kakovost, v petju pa stalnost.

Tem nedostatkom odpomoči poklicana je Glasbena Matica. Prvi korak je storila s tem, da je najela novo učno moč, ki se ima pečati izključno z glasbo. Pridobili smo jo v osebi glasbenega ravnatelja g. Adolfa Feixa. Kaj premore ta mož, je na novo dokumentiral s svojim sijajnim nastopom pri tem koncertu.

Pokazal je, da umetnost ne leži v komplicíranosti težkih komadov, temveč v tem, kako se proizvaja vsak komad, bodisi čisto priprost ali pa tudi težaven. Vsi lahki in težavni komadi so se izvajali tako, da je vsak, tudi glasbeno manj izobražen udeleženec koncerta, ako je le pazljivo zasledoval posamezne točke, prav lahko razumel, v kateri meri slika dotična glasba duševno razpoloženje.

Tako je prišel do veljave humor v njegovi skladbi „Gos na goslih“ (krstil ga je prijatelj Vodlak tako, ker se udarja na gosli z gosjem perom), dalje cerkveno globoko pobožno razpoloženje, lik molitev v „Largo“ od starodavnega Händlna, tako krasna uspavanka iz opere „Poljub“ (Hubička). Klavir lik zibeljka, gosli lik otroček zaspanček, ki jedva zaspi, a se zopet prebuja, dokler ne zaspi v skrajnem krasnem pianissimu. Tako je prišlo do veljave tudi razpoloženje, kakor v zibajoči se barki v „Barcarolli“ iz opere „Hoffmannove pripovesti“ in veličasten sprevod kraljice Saba, poln najkrasnejših, veličastnih akordov, sedaj že 70 let starega, eminentno klasičnofinega skladatelja ogrskega žida Goldmarka, ki se je povspel od priprostega uslužbenca do lovorjevih vencev prvih svetovnih duševnih korifej.

Vse te skladbe je gospod Feix za naše razmere in z ozirom na materijal večinoma sam instrumentiral, oziroma dano instrumentacijo popravil, in so njegovi popravki uplivali naravnost kot komentar skladbam.

Črez vse pa je učinkovala velikanska slovanska glasba B. Smetane „Moja domovina.“ Smetana, ki slovi danes po celem svetu, živel je v najubožnejših razmerah — niti postelje ni imel — in ko je nekoč svojega založnika Urbanka v Pragi naprosil, naj mu posodi eden goldinar stare „šajn“-veljave, ga ni dobil — revež je od bede in prevare znorel! Danes pa zaslužijo založniki z njegovimi skladbami milijone — dokaz, koliko so vredni godbeni umotvori in kako malo se ceni skladatelje — lumpe, norce!; Simfonija „Moja domovina“, spisana za velik orkester, izvajala se je na štirih glasovirih in harmoniju. Polna duševne glasbene sile vpliva kakor pesniško delo ali galerija slik ali celo folkloristiška študija. Polna najkrasnejših efektov, vidiš v njej cel razvoj reke Moldave od njene zibelke do njene smrti v reki Labi. Izvirek! kako srčkan, valčki črez kamenčke — pride drugi izvirek, hitita naprej, družijo se jim drugi — naraščanje, drvenje, šumenje, ki postane pri Kuklah naravnost grandijozno. Sečaš se ob bregovih Moldave v krasni mesečni luči, harmonij — a kako krasno! Vile, kako se igrajčkajo! In sedaj hajd med kmečko svatbo, pleši z njimi, godba ti vzdiguje pete! Reka narašča — postane mogočna — mraz ti leti po hrbtu, jadraš z reko vred ob krasnih, velikanskih, kontrapunktično izpeljanih motivih Višehrada mimo Prage — a sedaj otožnost — kako topeča srce! — Ostani zdrava „matička Praga“ — smrt na septimnem akordu!

Cela skladba traja 16 minut, ako je izpeljana pravilno — in ni trajala za sekundo kračje ali dalje, dokaz, kako silno natančno je bila naštudirana, vsaka notica, proračunjena z skoro neverjetno natančnostjo in z vsem tehničnem rafinementom.

Tudi pri vseh drugih skladbah opazili smo preciznost v dinamiki do skrajnega pianissima in v tehnični uporabi instrumentov. Vsakemu, bodisi tudi nemuzikalnemu, moralo je ugajati, kako enakomerno so goslači vodili svoj lok, cel večer vedno vsi istočasno z lokom navzgor in istočasno zopet navzdol

Odlikovale so se dame gospa Mina Feix, gospice Dora Bergman, Sernec Mila, Vašič Marica in Vrečko Zdenko na glasovirju. Udarjale so krepko in fino nuancirano in nastopale so z gracijoznostjo, kar ni malo uplivalo na skupen estetičen užitek. Mladi g. Radovan Brenčič ugajal je kot solist na goslih in g. Detiček na harmoniju. Poleg teh nastopilo je še 10 goslačev, čelo in bas. Pri vseh koncertantih smo opazili, da je njih znanje dobilo od gospoda Feixa konečen lik in duševno skupnost. Jako hvaležni smo stariši, ki imajo za dolgoletne denarne žrtve s tem koncertom zadoščenje, menda v prvič.

Tako je nudil ta koncert gotovo vsakemu nekaj. Ljubitelji priproste godbe so se naslajali ob zvokih „Narodnih čeških pesmi“ in ni se bati, da bi delovanje Matice ne bilo za širše mase, nego le za nekatere ljudi, kakor je pisal „Narodni Dnevnik.“

Sicer smo pa mnenja, da ni naloga Matice zabavati, temveč podučevati. Sicer bode pa tudi v zabavnem oziru storila gotovo več, nego se je storilo do sedaj od katerega koli društva.

Koncert je bil dobro obiskan, prihodnjič bode pa sigurno še bolj. Takrat nastopi že matičen pevski zbor. Tudi cerkven koncert je baje projektiran! Pri teh koncertih na svidenje!

Dr. Ant. Schwab.

Koroško.

Volilno gibanje. (Splošna skupina). V spl. skup. stoje si nasproti: v celovškem okraju slov. Grafenauer in nemškonac. Dr. Metnic, v beljaškem nem. kršč.-soc. Kaufmann in Brugger, v špitalskem okraju kršč.-soc. Hofer in nac. Dr. Steinwender, v št. vidskem okraju kršč.-soc. Tatrehl in nac. Grössbauer. Slovenci v beljaškem okr. spl. skup., ki šteje $^4/_5$ Slovencev glasujejo, (potom kompromisa) za nem.-kršč.-soc. Kaufmanna. — (Slovenska agitacija). Socijalni tečaj v Velikovcu se je izvrstno obnesel. Predavali so gg. kanonik Dobravc, župn. Kogelnik, msgr. Podgorc, dr. Cukala, dr. Ehrlich, ured. Smodej. Udeležencev se je pričakovalo kakih 20, prišlo jih je pa 42, in med njimi celo dve zastopnici ženstva, ki sta pridno vstrajali do konca! — Volilni shodi so bili dne 28. febr. pri Ohaču v Ločah blizu Vrbe, pri Geršaku v Črni in pri Steklu v Prevaljah. Na zadnjih dveh shodih sta govorila posl. Grafenauer in msgr. Podgorc, na prvem pa dr. Brejc in kandidat za beljaški kmečki okraj posest. Vošprnik. — Volilne katekizme oddaja brezplačno pisarna polit. društva (uredništvo Mirovo) v Celovcu, Pavličeva ulica št. 7. — V nedeljo dne 14. t. mesca bode dop. shod pri Pirovcu na Lancovi in popoldne v Žitarivesi. — V kmetski skupini okraj Celovec kandidira g. Jan. Štrukelj, p. d. Bendej na Tibičah pri Tiholici.

Sneg in plazi. Po Koroškem še vedno pada sneg; po nekod je ga napadlo tri metre visoko, n. pr. v Rablju, in vsega skupaj to zimo črez pet metrov. Južna železnica je otvorila ves promet že spet na progi Maribor—Franzensfeste; državna železnica vsaj osebni promet, razven brzovlakov, na progah Celovec—Trst in Beljak—Trbiž—Ljubljana. Seveda imajo vlaki še dosti zamud. Tovorni vlaki še ne morejo voziti nikjer med Celovcem in Gorico in Vidmom. Sliši se, da je pri vsem tem v Gorici najlepše solnčno vreme. Na progah Beljak—Podrožčica in pa Trbiž—Bela (Pontafel)—Videm še noben promet ni mogoč. Pod Čemrnico namreč, blizu Podrožčice so plazi zasuli in poškodovali železne tire in vrgli iz njih dve lokomotivi, istotako pri Ukvah, kjer leži tovorni vlak zraven proge, napolnjen z laškim sočivjem. Na istem mestu obtičal je v snegu tudi luksusvlak Nica-Dunaj in vlak, ki mu je prišel na pomoč. Zgodilo se je povsod pri izkopavanju dosti nesreč ker so plazi zasipali delavce. Sedaj je prišla pomagat vojaščina iz vseh bližnjih garnizij, še celo iz Gradca.

Celovec. V sredo jutro je vlomil v dež. dvorcu nek tat, ki je gotovo razmere tam dobro poznal, v pisarno dež. zveze poljedelskih zadrug in je tam odnesel 400 K.

Celovec. Umrl je tu polkovnik v pokoju Alojz Puksbaumer. Bil je svoje dni ravnatelj vojaške železnice v Banjaluki v Bosni.

Celovec. Obravnava proti kridatorju bankirju Winkler se je morala preložiti za mesec dni, ker je v ječi zbolel.

Celovec. Nemški kršč.-socijalci jako uspešno agitirajo s tem, da njih časniki prinašajo slike njihovih kandidatov. Ali bi ne bilo tudi pravilno in praktično, če bi tudi naš „Mir“ prinesel slike naših slovenskih kandidatov? (To je predlagal že tudi naš beljaški dopisnik „Obs.“; seveda bi bilo to jako dobro agitacijsko sredstvo. Nemški kršč.-socijalci in socijalni demdkratje so s tako agitacijo imeli vedno obilno vspehov. Op. ur.)

Celovec. (Železn. promet.) Na progi Celovec-Trst so pričeli voziti tudi že brzovlaki. Od Celovca do Podrožčice in od Beljaka do Trviža vozijo tudi že tovorni vlaki, dalje pa še ne. Ravno tako deluje v celem obsegu že proga Svetnaves—Borovlje od pondeljka sem. Progi Jesenice-Trviž in Trviž-Bela (Pontablo) se otvorita danes pa samo še za osebne vlakove. Tudi železnici Sinčaves-Kapla in Staridvor-Glednica že zopet delujete. Proga Beljak-Podrožčica je pa še popolnoma zaprta.

Celovec. Finančnim komisarjem je bil imenovan koncipist dr. Ludvik Brence, štajerski Slovenec! Čestitamo! — Finančni komisar je postal tudi koncipist gospod Rektoržik, finančna koncipista sta pa postala pri celovškem fin. rav. dr. H. Lakony in M. Reitinger.

Celovec. Nemški in drugi poslanci so se posvetovali v četrtek z ministrskim predsednikom Bienerthom, radi velikega snega, plazov in zaradi pričakovane povodnji na Koroškem. Sklenilo se je vse potrebno storiti, da se večje nesreče preprečijo.

Celovec. Glavno zborovanje je imela te dneve nemška mladeniška zveza „Südwacht“, ki pripravlja tla nemškemu volksratu. Večina udov je posilinemških komijev. Med odborniki vidiš imena: Potočnik, Obilčnik, Razvornik itd. Taki ljudje so glavni hujskači v Celovcu in v okolici.

Nemški Plajprg. Že leta 1879 je pridrl izpod „nemške cerkve“ na Dobraču po Plajprškem jarku plaz, ki je napravil, grozno škodo in je pomoril veliko ljudij. Po tej nesreči smo jarek zajezili na več mestih in zgodilo se od teh mal ni večje nesreče več, ker plazovi niso imeli več take moči. Letos je pa na večer ob šestih dne 5. sušca spet pridrvil hud plaz, ki je popolnoma podrl Mateličovo gostilno in je pobral streho Lajerjevi in Bernikovi hiši. Ebnarjeva kajža je vsa zasuta in druge hiše so poškodovane. Tudi nekaj ljudi je zasulo, ki niso vbogali župana, ki je ukazal zapustiti te dni hiše pod jarkom. Izkopali so jih pa vse še žive in zdrave. Škode je okoli 100.000 K.

Žabnice. Nemški šulferajn je podaril naši šoli za vodovod 600 K. Naš župan Kraner in ž njim občinski očetje se niso sramovali vzeti teh revnih judeževih grošev in trobijo svojo sramoto še v svet s tem, da se javno zahvaljujejo za te beraške krajcarje v listu „Freie Stimmen.“ Žabničani! Če smo res že tako lačni berači, da se naši občini vredno zdi, predati duše svojih otrok za siromašnih 600 kronic, kakor je Judež Kristusa preďal za 30 grošev, tedaj je čas, da se po letu s klobuki v rokah postavimo vsi ob potu na Sv. Višarje, da nam bodo pobožni Slovenci metali krajcarje v nje! Sram nas bodi vse vkup teh Judeževih grošev, sram!

Žabnice. Dne 7. marca 1909 smo pokopali Urbana Sluga, po domače Čarija. Naši nemčurji so seveda porabili priliko in so zapeli pred hišo žalosti nemško žalostinko. Nad tem nemškim petjem se je zgražalo več Slovenk in Slovencev. To še ni bilo nemčurskim izzivačem zadosti, hoteli so še ob grobu naše mirne sosede z nemškim petjem dalje izzivati; ali naš vrli gospod župnik dr. Amšl so posegli vmes in so nadaljno izzivanje kratkomalo prepovedali. Slava jim!

Št. Vid. (Naš prijatelj oče Krebič.) Tu je zborovalo društvo učiteljev. Govorilo se je o različnih stanovskih stvareh. Samo naš prijatelj Krebičov atej so seveda morali povzdigniti svoj glas o političnih zadevah. Govoril je Krebič o narodnih dolžnostih našega učiteljstva — posili-Nemec Krebič o narodnih dolžnostih, to bi se šentvidske koze smejale, ko bi tako žalostno ne bilo — seveda se pri Krebiču pravi narodno delati, proti Slovencem hujskati in jih tlačiti in ponemčevati. Nazadnje je tako ginljivo risal svoje martrniško življenje v Št. Jakobu, da so se očku Krebicu kar samemu solze potočile po njegovem mučeniškem obrazu in vsi navzoči so mu sočutno zaklicali hajl! In res je dosegel Krebic to kar si je bil želel, da je namreč bil izvoljen podpredsednikom učiteljskega društva. Pohujskal je seveda v svojem radostnem zahvalnem govoru še malo proti Slovencem in „ta črnim“ in priporočal, da je učiteljstvu najbolj zdravo in hvalevredno delo, agitirati pri deželnozborskih volitvah proti vsem krščansko-socialnim strankam. Seveda, kaj briga šola Krebica in njegove sodruge po Koroškem. Da je le vse „dajčfrajhajtlih gesinnt.“ Krebicu privoščimo priprosjačeno čast za njegovo mučeništvo. Čast komur čast! Po svojem delu je to čast zaslužil! Blagor mu! Ampak gledali mu bomo Slovenci tudi tu v Št. Vidu dobro na njegove prste!

Št. Vid. Občinski svet se pogaja, da bi semenj, ki se drži tu na prvi ponedeljek mes. sušca, preložil na pustni ponedeljek.

Šolarji v velikem snegu, ki je padel, grozno trpijo povsod po Koroškem, zlasti pa v gorah. Po nekaterih krajih so se sicer šole za nekaj časa zaprle, a ne povsod, čeravno otrokom pretijo plazi. Pri Krasnici blizu Štraspurga je šolar obnemogel na samotnem kraju v snegu. Če ga ne bi bil rešil bližnji kmet, ki je slučajno čul otroka jokati, bil bi revček zmrznil. Benda, kje pa ste sedaj? Seveda, časa nimate, ker so volitve!

Trviž. Iz Bele (Pontafel) so se sedaj srečno rešili in odpeljali preko Vidma potniki, katerih je bilo iz luksusvlaka iz Nice zamedenih na Beli kakih 50. Ostati so morali tam pet dni. Promet je pri Ukvah še oviran in plazovi lete povsod iz gor. Pri Mrzlivodi je posulo rudokopa Karnerja. Našli ga še dosedaj niso.

Trviž. Cesto iz Trviža v Rabelj je vojaštvo izkopalo, da se po nji lahko hodi in vozi. Prej so pošto prenašale vojaške patrulje na smučeh. Sicer je pa cesta še vedno nevarna, plazi udrejo s hribov doli lahko vsaki trenutek.

Št. Mohor. Strašna nesreča se je zgodila dne 2. sušca v Lukavi. Zjutraj ob 3 uri je se vdrl velik plaz na severni strani vasi in je priletel črez potok Tratnik na hiše. Porušil je 2 hiši, 2 skednja, 3 mline in 1 delavnico. Nadučitelj Geissler je rešil samo sebe in 16 letno hčer, žena in 3 otroci so mu našli smrt pod snegom. Sam leži od strahu hudo bolan v samostanu. Razun teh so se še zadušili pod snegom gostilničarka Unterlugauer in kmetica Gazgenberger, ter miz. pomočnik Maier. Rešil se je pa miz. vajenec, ki je spal poleg zadnjega.

Pontablo. Premeščen je železniški aspirant dr. Frank Lovrenc iz Pontabla v Beljak, in post. mojster Jak. Naggler iz Eisenerca v Pontablo.

Spital. Hiše in gospodarska poslopja so plazovi poškodovali in porušili spodnjemu in zgornjemu Laderju v Vogljičah v Ulski dolini. Blizu tam je v Avernikovem jarku tudi plaz podrl nekaj hlevov in skednjev. — V Bocksteinu na severnem koncu turskega predora je plaz zasul dve delavski baraki in v njih 50 delavcev. 12 so izkopali živih, 17 mrtvih, drugih še niso našli, 500 delavcev in vojakov koplje noč in dan.

Grabštanj. Semenj za vojaške konje (remonte) dne 6. sušca je bil zavoljo velikanskega snega jako slabo obiskan. Pripeljali so kmetje k večemu kakih 50 mladih konj, izmed katerih jih je navzoča voj. komisija kupila 11.

Mostič. Tatovi so vlomili v gostilni pri Rajnekarju in odnesli jedila, pijače in tobaka. Sum je šel na kranjskega delavca Pet. Bizjaka, ki tu pri neki stavbi dela. Našli so pri njem še nekaj ukradenih reči, nato so ga orožniki odgnali k sodniji v Svinec.

Kriva vrba. Pri Goričah je deček Jože Kropfič v svoji poredrnosti s samotežnicami nalašč podrl na tla 65 letno Apolonijo Vank, ki je nesla na glavi škaf vode. Ker je gluha, ga ni slišala, da od zadaj pride. Padla je revica tako hudo, da si je zlomila dve rebri.

Dobrljaves. Dne 15. aprila se bo pri naši sodniji ob 10. uri v sobi 3. dražbenim potom prodala Stugecova kajža in Ravcevo zemljišče v Encljivesi. Štugecova kajža je sposobna za gostilno in ima vse primerne naprave, kakor kleti, plesišče in kegljišče. Zemlje je pri njej $1^1/_2$ ha. Vredna je 3400 K, najnižja ponudba je 2300 K; Ravcevo zemljišče je vredno 500 K in se ne proda izpod 330 K.

Prodaje. Dne 1. aprila bode ob pol 10. uri v sobi 85. pri sodniji v Celovcu zdražbena Krofičeva kajža na Goričici. Vredna je 5500 K, s prebitkom Marije Kropfič 3700 K; najnižja ponudba 2500 K. — Pri sodniji pri Sv. Kemi na Krki se bo v sobi 4. dne 31. marca t. l. ob 11. dopoldne dražbeno prodal delež posestva vl. št. 111 v Kotičah (Köthendorf) v Vulrosu. Vrednost 262 K, najnižja ponudba 176 K. — Istega dne 31. sušca se bo dopoldne ob 10. uri v 4. sobi pri sodniji v Sv. Kemi dražbeno prodala Neubauerjeva hiša v Kotičah v Vulrosu. (Hiša, skedenj, 5 ha njiv, 2 ha travnikov, vrt, 4 ha paše, 7 ha gozda. Vrednost vsega 4500 K, najnižja ponudba 3000 K.) — Dne 15. aprila t. l. dopoldne ob 10. uri se bosta v sobi št. 1 pri sodniji v Zel. Kapli dražbenim potom prodali Rapoldovo in Voglerjevo posestvo v Kapli, prvo je vredno (brez hiše) 582 K, najnižja ponudba 388 K, drugo (s hišo) 8100 K, najnižja ponudba 4100 K. Razun teh dveh pohištev se bodejo prodala 3 zemljišča v vrednosti 534, 333 in 513 K, najmanjša ponudba 356, 222 in 342 K.

Kranjsko.

Pomlad v Vipavi. Medtem, ko po vseh krajih prevladuje velikanski mraz in sneg, ko se drugod radi velikega snega dogajajo nesreče, je v Vipavi najlepše vreme. Pomlad je že prišla v vipavsko dolino, zvončki in vijolice že cveto povsod. V bližnjem sosedstvu v Colu in Podkraju imajo pa snega po en do dva metra visoko.

S. L. S. je sklicala za nedeljo, dne 14. marca v Cerknico na Notranjskem shod, na katerem bosta poročala g. dež. odbornik dr. Lampe in državni poslanec Gostinčar.

Organizacija uradnikov jugoslovanskih denarnih zavodov bo imela ustanovni občni zbor v nedeljo, 14. marca v hotelu „Ilirija“.

Umrl je v Ljubljani vpokojeni polkovnik Franc vitez Knobloch pl. Südfeld.

Šolske vesti. Suplentka na ljudski šoli na Viču gdč. Elsa pl. Lukanc je imenovana za pomožno učiteljico na osmorazredni dekliški šoli pri sv. Jakobu v Ljubljani. Gdč. Skaberne je imenovana definitivnim učiteljicam na vadnici ljubljanskega učiteljišča.

S. K. S. Z. v Ljubljani je imela v torek jako zanimivo predavanje. Predavatelj dr. Ivan Robida je zelo poljudno razpravljal o razstrelivih in njihovi uporabi v tehniki in vojski. Žel je za svoje podučno predavanje mnogo hvale. Občinstva je bilo zbranega nad 1500 oseb.

Shod v Domžalah. Kmečka zveza za kamniški okraj priredi v nedeljo 14. marca v Domžalah shod. Govorila bosta deželni poslanec dekan Ivan Lavrenčič in načelnik kmečke zveze Valentin Benkovič.

Občni zbor društva „Abstinent“. Minuli petek je imelo društvo „Abstinent“ v dvorani krščansko socialne zveze v Ljubljani občni zbor. Predsednik dr. Krek je otvoril zborovanje ter po uvodnem govoru podal besedo tajniku Podlesniku, ki je razpravljal o tajniškem in blagajniškem poročilu. Pretečeno leto so predavali sledeči gg.: 1. Prelat Kalan: Ugovori in pomisleki zoper treznostno gibanje. 2. J. Kalan: Način agitacije in propagande. 3. Gdč. Pajkova: Alkoholizem in delavstvo. 4. G. Podlesnik: Boj zoper alkoholizem in naša mladinska organizacija. 5. Dr. Pegan: Poročilo o načrtu postave zoper pijančevanje, predložene državnemu zboru. 6. Gdč. Ložarjeva: Alkoholizem in njega posledice v družinskem življenju. 7. L. Smolnikar: Alkoholizem in naša društva. 8. G. Himmelreich: Alkoholizem, važen kos socialnega vprašanja. 9. Dr. Lenard: Alkoholizem v našem slovstvu. 10. G. Klemenčič: Naloga občine v boju zoper alkoholizem.

Primorje.

Ravnateljstvo državnih železnic v Trstu naznanja, da je železniški promet med Trstom, Jesenicami in Celovcem zopet odprt.

Slovenska zmaga v Trstu. Pri volitvi v cenilno komisijo za osebni davek III. skupine četrtega, petega in šestega predmestnega okraja so zmagali slovenski kandidati.

Slovensko gledališče v Trstu. V nedeljo dne 14. marca bo slavil svojo benefico g. Anton Verovšek. Verovšek je bil preje član ljubljanskega gledišča in je znan po svojih gostovanjih širom cele slovenske domovine. On je tudi v Trstu vsled svojih zaslug za slovensko gledališče pri občinstvu zelo priljubljen in znan kot vsestransko delaven umetnik na gledliškem odru.

Devinski grad dobi za stalno oddelek vojaštva, katerega bodo nastanili po grajskih gospodarskih poslopjih. Ravno tako je kupila grajsko posest v Štivanci država ter misli napraviti tam postojanko za torpedovke.

„Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov ima svoj ustanovni občni zbor dne 14. sušca t. l. ob 2. uri popoludne v Sokolovi telovadnici (Narodni dom) v Trstu. Zvečer istega dne se priredi družaben sestanek. Zanimanje za prvi občni zbor tega za jugoslovanske žel. uradnike prepotrebnega društva je jako živahno in je upati velike udeležbe. Zborovanja se udeleži več slovanskih poslancev in pa čeških in poljskih žel. uradnikov, ki pridejo kot zastopniki češkega in poljskega društva žel. uradnikov, da pokažejo jugoslovanskim tovarišem svojo solidarnost in pa da se ž njimi dogovore o zvezi vseh slovanskih želez. organizacij. Ta zveza bo štela okrog 40.000 organiziranih žel. uradnikov in nižjih žel. uslužbencev.“

Narodno-obrambno delo.

Enver Bey mora biti oprezen. Znani vodja mladoturštva med vojaštvom in sploh eden izmed najbolj razumnih zastopnikov mladoturških idej, ki je z dovoljenjem svoje stranke prevzel mesto vojaškega pribočnika pri turškem poslaništvu v Berolinu, se je izjavil, da nameravajo Mladoturki celo ustavo in upravo preosnoviti po vzgledu srednje in zapadne Evrope. Posebno z ozirom na šolstvo bodo sledili temu vzoru ter bodo uveljavili jezikovno enakopravnost. V ljudskih in srednjih šolah bo materini jezik učni jezik, samo visoke šole naj ostanejo turške. Toda oprezen mora biti Enver Bey s svojimi tovariši vred, da si ne izbero kakega slabega vzora. Naša ljuba Avstrija n. pr. bi bila za izvršitev jezikovne in narodne enakopravnosti prav slab vzorec. Nekatere avstrijske narodnosti, osobito Slovenci, nimajo dovolj ne srednjih in ne ljudskih šol, ki bi bile utemeljene na podlago materinskega učnega jezika ter bi tako tudi izpolnjevale najpotrebnejše zahteve prave pedagogike. Kako žalostne so med Slovenci šolske razmere! Nemci imajo v Avstriji 103 gimnazije, po svojem številu bi jih pa samo smeli imeti 69. In koliko slovenskih gimnazij pa imamo mi? Na Štajerskem nič, na Koroškem nič, na Primorskem nič, samo na Kranjskem se je začel razvoj v slovenske gimnazije; in vendar bi po številu morali imeti vsaj 9 gimnazij. Realke nimamo Slovenci nobene in bi svojemu številu primerno morali imeti vsaj 4; Nemci pa imajo 59 realk, dočim bi jim pripadalo samo 32. Nemških ljudskih šol je 6576 in bi jih smelo biti samo 6720; slovenskih ljudskih šol pa je 670 in bi jih moralo biti vsaj 900. To so dosedanje — turške razmere. Zato pa si naj Enver Bey Avstrije ne vzame za zgled. Pač pa bi svetovali avstrijskim državnikom, naj gredo narodno enakopravnost študirat vsaj v Turčijo, ko bo enkrat reformirana.

Vsenemška borniranost in hudobnost. Celjska „Deutsche Wacht“ denuncira slovenske učne knjige naučnemu ministrstvu, češ, da delajo antipatrijotično, narodno, panslavistično propagando. To tudi skuša dokazati, ker se celo sicer duševno skrajno omejenemu vsenemštvu ne more verjeti vsaj brez navideznega dokaza. In tisti dokazi, s katerimi Deutsche Wacht podpira svojo denuncijacijo, so res klasični, vredni naroda-„misleca“, kakor se pred svetom ponaša nemški narod. Deutsche Wacht se je lotila Škétove Slovenske čitanke ter navaja iz nje „antipatrijotična in panslavistična“ mesta. Tako mesto je n. pr. basen o hrastu in lipi, češ, da hrast pomeni nemški narod, lipa slovenski in da se s tem, da se bolj mehka lipa vendar upa ponosnemu in trdemu hrastu kaj očitati, hujska proti nemškemu narodu. Nepatrijotičen panslavizem je, če se Hrvatje imenujejo naši

bratje in če se v prevodu navajajo srbske narodne pesmi. Panslavizem je, če se Sava pesniško pozivlja, naj pozdravi in vzbudi brate. K čemu? Seveda k narodni hujskariji, odgovarja patrijotična D. Wacht. Nevana, nepatrijotična hujskarija je, če se proslavljajo naravne krasote slovenske zemlje, če se pohvali Slovenec, da ima bistro pamet in mehko, občutljivo srce, za državo zelo nevarna hujskarija je, če Vodnik podučuje Slovenca, da je čedne in trdne postave in za uk bistre glave itd. Recite rajši, gospodje okoli nemških listov, da je nepatrijotičen panslavizem že samo dejstvo, da smo mi Slovenci še sploh na svetu. Ne vemo, čemu bi se bolj smejali, ali vsenemški hudobnosti ali pa vsenemški zabitosti. Nad tako piramidalno neumnostjo svojih vsenemških otrok mora celo Votan zmajevati z glavo.

Nemški Schulverein poroča, da se je zadnje vodstvene seje tudi udeležil nemški minister dr. Schreiner. V zadnji dobi je imel dohodkov 4347 kron 6 vin., izmed katerih mu je samo Štajerska poslala 568 K 89 v, dočim je Niže-Avstrijsko dalo 447 kron 31 vin. Poleg denarja pobira tudi knjige za ljudske knjižnice in raznovrstne druge reči. Med drugim se mu je tudi poslalo 4 šivalne stroje, ki jih bo porabil za uboge rokodelske šole v narodno nevarnih krajih. Da bi se povečali dohodki, nasvetuje podružnica Fürstenfeld, da se pozovejo vsi nemški rojaki, naj načeloma dajejo napitnino samo tistim natakarjem, ki rabijo šulvereinske gostilniške liste, ki se prodajajo po 1 K 50 v 100 komadov. Podružnic ima sedaj 1463, in posebno se pohvali koroška podružnica Borovlje, ki je leta 1907 imela 202 člana in 808 K 88 v dohodkov, l. 1908 pa 226 članov in 1035 K 3 v dohodkov. V zadnji seji je vodstvo dovolilo 127.000 K podpore za šolske zgradbe na 15 krajih. Poleg šolstva goji Schulverein tudi posredovanje za naselitev nemških delavskih rodbin. Ker se je že oglasilo nekaj slovanskih rodbin, ki so pripravljene naseliti se na dotičnem posestvu blizu Dunaja ter ga obdelovati, išče Schulverein nemške poljedelske delavce. Torej mnogostranska obramba.

Südmarka žal napreduje od leta do leta. Dočim je prva leta imela 500 do 800 dohodkov, jih je čez 10 let že imela 100.000. V drugem desetletju svojega obstanka je še bolj napredovala. L. 1906 so znašali njeni dohodki 181.255 K, l. 1907 262.485 kron in lansko leto pol milijona. Tako je Südmarka dohitela najstarejše nemško avstrijsko obrambno društvo nemški Schulverein. Obžalujemo to, ker Südmarkino napredovanje pomeni za nas nazadovanje, izgubo in raznaroditev.

Za obmejne Slovence so darovali: Hubertus 1 K, na Jerovšekovi gostiji v Novi cerkvi pri Slovenski Bistrici nabralo 20.32 K, Koser v Juršincih 4 K, G. Günther, svečar v Slovenjgradcu, 10 K.

Za „Društveni Dom“ v Št. Ilju: profesor dr. Karl Vrstovšek 5 K; neimenovan 1 K.

Objektivnost Ciril-Metodove družbe. Ta družba venomer naglaša svoje idealno nadstrankarstvo in svojo nepristranost. V ideji je že mogoče nadstrankarska, v dejstvu pa se to ne kaže. Ravno nasprotno. V dejstvu in praktično je njeno vodstvo v rokah samih liberalcev, med katerimi so nekateri pravi radikalci zagrizenci. Da do takega „nadstrankarstva“ pristaši krščanskih strank nimajo bogvekaj zaupanja, je povse naravno. Toda družba, koje namen je sicer dober, od takega liberalnega pojmovanja nadstrankarstva noče odstopiti, kar je nanovo pokazal lanski občni zbor v Ptuju in kar tudi kažejo marsikateri drugi pojavi, ki kakor trenotni bliski posvetijo v vodstveno delavnico Ciril-Metodove družbe. V zadnjem času se pojavljajo po liberalnih časopisih v predalu „Obrambni vestnik“, ki je v vseh listih napoljnjen z istimi noticami, s katerim se na prvi pogled vidi, da so prišle iz pisarne Ciril-Metodove družbe, napadi na krščansko socialno organizacijo. Predvsem se osumlja naše narodno obrambno delo, češ da je nerealno, da še nismo položili računov itd. Na to „nadstrankarsko“ impertinenco odgovarjamo, da liberalcem ne bomo nikdar dajali računov. Dali pa jih bomo svojim pristašem, in sicer se bo na občnem zboru Slovenske krščansko-socialne zveze podrobno in natanko izkazalo, kolikor se je nabralo za obmejni sklad in zakaj se je denar porabil. Do tedaj naj torej čaka liberalna tankovestnost in objektivnost Ciril-Metodove družbe. Drug značilen pojav objektivnosti je pristop ženske Ciril-Metodove podružnice v Ptuju k liberalni „Zvezi narodnih društev“. Torej se z društvenim denarjem podpira liberalizem. Da bi bilo vodstvo Ciril-Metodove družbe kaj storilo proti temu strankarskemu sklepu, da bi ga razveljavilo ali pa podružnico razpustilo, če se ne bi hotela pokoriti, o tem ni bilo nič slišati. Taka je torej objektivnost in nepristranost v dejstvu.

Razgled po svetu.

Za praškega župana je bil zopet izvoljen staročeh dr. Groš. Glasovali so za njega tudi mladočehi.

Vlaka sta trčila pri Cambridgu na Angleškem. Več voz je popolnoma razdejanih. Tri osebe so mrtve, več pa težko in lahko ranjenih. Po isti progi bi se moral pripeljati dvorni vlak, pa je moral radi nesreče kreniti na stranko progo.

Protivojaško gibanje na Francoskem. V Toulonu je napadla množica delavcev v arzenalu nekega pomorskega častnika, ker je grajal nekega vojaka radi njegovega obnašanja. Delavci so dejansko navalili na njega in častnik je moral, predno mu je še prišla žendarmerija na pomoč, zbežati pred razljučeno množico v poslopje generalnega štaba.

Roosevelt prejšnji predsednik Zjedinjenih držav ameriških, je postal časnikar. Časnik „Ontloock“ se ponaša s tem, da je prvi prinesel Rooseveltov članek. V tem članku govori bivši predsednik o časnikarstvu, njegovih dolžnostih, njegovi resnosti in časti.

Kongres Ogrskih katoličanov. V Segedinu bodo imeli ogrski katoličani dne 5. avgusta zborovanje, za katerega se že sedaj više predpriprave. Istega dne se bo tudi obrtniška razstava svečano otvorila.

Evropejska vseučilišča in obiskajoče število dijakov. V Evropi se nahaja 125 vseučilišč, katera so imela prošlo leto skupno 228.730 obiskovalcev. Največje število odpade na berolinsko univerzo na kateri je bilo vpisanih 13.890 dijakov, a takoj za njo pride po številu dijakov pariška, na katerih je bilo 13.000 vpisanih. Na tretjem mestu je potem budimpeštanska in dunajska univerza. Nemška država zavzema prvo mesto, kar se tiče števila vseučilišč kakor tudi dijakov obiskovalcev, ker ima v skupnosti 21 univerz in 49.000 vseučiliščnikov. Za njo pride Francija s 16 univerzami in 32.000 dijaki, a potem Avstrija z Ogrsko z 11 vseučilišči in 30.000 dijaki. Najmanj vseučilišč kakor tudi dijakov imata pa Rusija in Nizozemska. Prva ima 9 univerz in 23.000 dijakov, druga pa 5 univerz z samo 400 dijaki.

Časnikarsko vseučilišče v Ameriki. Na državni univerzi v Missouri (Columbia) so osnovali poseben fakultet za časnikarstvo. Pouk bo trajal 8 semestrov. Predavalo se bode razun običajnih strok kakor so narodna ekonomija, jeziki, zgodovina itd. posebne časnikarske stvari kakor zgodovina časnikarstva, dopisovanje itd. Po končanih semestrih bodo morali polagati slušatelji izpit iz vseh strok. Fakultet bo izdaval svoj časopis „University Missourian“, katerega bodo urejevali slušatelji sami, da se izvežbajo praktično v vseh strokah časnikarstva.

Spominska cerkev za padle junake v Mandžuriji. Po nalogu carja se bo osnovala v spomin, v Mandžuriji padlim junakom ruskega naroda. Car sam je priredil v ta namen subskribcijo po celej evropski in azijski Rusiji. Ravno tako je car sam imenoval odbor v to svrho, kateri odbor bo pod pokroviteljstvom carice same. Predsednica odbora bo sestra carina, velika kneginja Olga. Podpredsednika bosta pa predsednik dvornega sveta Akimov in predsednik dume Homjakov.

Generala Stössla je zadela kap. Nekdanjega poveljnika Port Arthurja generala Stössla je zadela kap v petropavlovski trdnjavi. Vsled tega ne more spregovoriti nobene besede več, ker mu je jezik odrevenel.

Otroške dojilke. Zveza dunajskih zdravnikov zahteva odpravo vseh otroških dojil, ker se je izkazalo, da je vsled bolnih dojilk zbolelo precej otrok na Dunaju.

Skrajna surovost. Umrlemu možu, posestniku v Duhcovem na Češkem je postavila vdova spomenik z napisom „V miru počivaj!“ Nemški mestni zastop je pa zahteval v svoji prepotenci in znani nemški brezobzirnosti, ki ne spoštuje niti pijetete na pokopališču, da mora napraviti napis tudi — nemški napis. Okrajno glavarstvo je zahtevo občine zavrnilo, ravno tako tudi namestništvo, ministrstvo za notranje zadeve, in slednjič še višji upravni sodni dvor na Dunaju. To je znak, kako dosledno, brezčutno in surovo preganjajo Nemci svoje nasprotnike.

Dijakinje na nemških tehnikah. Na nemških tehničnih šolah študira jako veliko žensk. V letošnjem zimskem semestru je bilo vsega skupaj 1230 dijakinj po vseh šolah. Od teh 1230 jih odpade na Hanover 348, na Braunschweig 190, na Stutgart 292, Draždane 145, Darmstadt 108, Karlsruhe 75, Berolin 52, Monakovo 19 in na Danzig 1. Kakor se razvidi iz tega, so ženske na Nemškem jako vnete za študije, posebno kar se tiče tehničnih strok. Kakor prirodoznanstvo, matematika, kemija, tako ima tudi arhitektura in inženirstvo svoje slušateljice.

Observatorij na tenerifskih otokih. Pod vodstvom profesorja Pannwitza je odpotovala iz Hamburga ekspedicija proti tenerifskim otokom. Ekspedicija ima namen, da v višini 2200 metrov osnuje postajo, katera bo služila medicinskim svrhom. Zdravniki bodo na tej postaji proučevali upliv vročega podnebja na jetiko, živčne in druge bolezni.

Krakovski mestni svet proti ruskim policijskim špijonom. Mestni svetnik Burski je stavil v zadnji seji mestnega sveta vprašanje na župana, ako mu je znano, da se nahaja v Krakovem 8 vohunov ruske policije a v Lvovu 6, kateri pazijo na vsak korak ruskih podanikov na avstrijskih tleh. On zahteva, da se to postopanje odpravi iz Galicije. Župan je sam priznal, da je to resnica in izjavil, da se bo uvedla akcija proti postopanju teh policijskih vohunov. Mestni svet je nato enoglasno sklenil, uvesti tozadevno predlogo.

Črne koze v Berolinu. Za črnimi kozami je obolel v Berolinu nek ogrski pripadnik, ki že več let biva v mestu. Prepeljali so ga v bolnico in ga oddali v posebno barako.

Narodno gospodarstvo.

Stanje avstrijske industrije. Že nekoliko časa sem se pritožujejo industrijelni krogi črez slabo stanje. Poslabšanje situacije je pa v zadnjem času rapidno naraslo in z strahom se opaža nadaljno razvijanje stvari. So občni kakor tudi lokalni momenti, kateri težijo na razvijanje gospodarskega življa. Pod občnimi momenti je na prvem mestu strah bred vojno, kateri je vedno in vsigdar neugodno uplival na trgovino, promet in narodno gospodarstvo. Ta strah gre po celem svetu in ne smemo se čuditi, ako se je ta strah pojavil ravno v takem času, ko je skorajšnja likvidacija na mestu. Na čas razvoja sledi, kakor skušnja uči, navadno tudi nazadovanje, in splošno mnenje je, da bi prišlo do tega nazadovanja tudi, čeprav ne bi strah pred vojno prevladoval. Zaradi tega strahu se je pa ta položaj, kar je naravno, še poostril. Negotovost, do kakih konsekvenc bo dovedla ta situacija na Balkanu, zadržuje industrijce v vseh deželah od naročb. Razun teh momentov so za Avstrijo še posebno odločilni specijelni momenti. Razmerje med Avstrijo in Ogrsko se je radi bančnega vprašanja zopet poostrilo. Mali pretres zadnje in najmočnejše podpore dualizma, namreč takozvanega skupnega „Noteninstituta“, mora kaj neugodno uplivati na naše gospodarsko razmerje, in zraven nas straši še nekak parlamentarični interregnum. Vsi ti momenti kažejo razločno, da mora vladati pri vseh produkcijah primanjkovanje na naročilih in da še najmogočnejša podjetja, kakor tovarne železa, tarnajo nad slabo kupčijo in umevno je, da v hudi zimi tisoči in tisoči ne dobe potrebnega zaslužka. Za Avstrijo je pa še ta težilni moment, da razvoj balkanskih razmer naš promet z balkanskimi državami jako otežkoči ali skoraj popolnoma onemogoči, in naše polje za razpečavanje naših izdelkov nam je izgubljeno ali vsaj za dokaj časa nedostopno. Gospodarska situacija je jako resna, ker tudi iz inozemskih industrijskih okrožij prihajajo nepovoljne vesti in na mestu je torej, da bi odločilni krogi pomirjevalno uplivali na balkansko krizo in delovanje parlamenta, ker ravno posebno od delujočega parlamenta pričakujejo delavski sloji rešitve krize za svoj zaslužek in obstanek.

Zopetno obdelovanje starega rudnika. Sestavil se je te dni v Plznju nemški konzorcij, kateri bo začel zopet nadaljevati kopanje v srebrovem rudniku v Gramingu na Češkem. Ta rudokop je že razpadel. Za preddela je dal veleindustrijec Putschbach 200.000 kron in je dobil pravico iskati rudo po celem omenjenem okrožju. V 16. stoletju je imel pravico do tega rudokopa samostan Toplice in je imel tudi bogatih virov iz njega. Potem je pa prišla voda v njega, katere niso mogli odpraviti in je rudokop radi tega propadel.

Pomanjkanje delavcev pri avstrijskih tovarnah za železniške vozove. Zastopniki vseh avstrijskih tovarn za železniške vozove so prosili železniškega ministra Wrbo za odpomoč, ker primanjkuje ravno za to stroko potrebnih delavskih moči. Tovarne so imele do zadnjega časa jako mnogo posla. Ali proti zadnjem času se je jelo opažati nekako poslabšanje. Sedaj se vedno bolj približuje trenotek, ko se bodo naročila popolnoma do zadnjega rešila. Z ozirom na to je bila zveza tovarnarjev prisiljena, da prosi pri ministru odpomoči.

Mlekarske zadruge na Ogrskem. Leta 1897 je bilo na Ogrskem vsega skupaj samo 34 mlekarskih zadrug, a po 10 letih, to je leta 1907 bilo jih je že 622 z 59.000 člani, ki so imeli 98.000 krav, od katerih se je tem zadrugam prodalo 80 mil. litrov mleka, da ga predelajo. Iz tega mleka se je dobilo 2½ mil. kg. mleka. Skupni prejemki vseh mlekarskih zadrug so znašali tega leta 9,452.654 K.

Za varstvo domače mlinarske obrti. Deželni odbor nižjeavstrijski je vodstvom bolnišnic, hiralnic, ubožnic, sirotišnic in drugih humanitarnih zavodov razposlal odlok sledeče vsebine: Kakor znano, nahaja se avstrijska mlinarska obrt v hudih gospodarskih stiskah. Po poizvedbah in poročilih pristojnih osrednjih uradov bi se ji v tekmovanju s tujo konkurenco naklonila prav znatna podpora, če bi se dobava njenih izdelkov za javne domače namene izročila tej industriji. Zato se kar najbolj priporoča, da si vsi zavodi, ki potrebujejo mlinarskih izdelkov, načeloma nabavijo le v Avstriji zmleto moko in mlinarske izdelke, in sicer naravnost od avstrijskih mlinov. Če pa se dobava izroči trgovcem, naj se izroči le domačinom, ki se v pogodbi zavežejo, da bodo oddajali zavodom izključno v avstrijskih mlinih izdelano moko in se podvržejo tozadevni kontroli o provenienci blaga. Vsled tega se vodstva in uprave vseh javnih in nejavnih dobrodelnih zavodov na Nižjeavstrijskem nujno pozivljajo, da naj se drže navedenih navodil in tako z uspehom pomagajo, da se dvigne domača obrtnija.

Stanje kmetijskega zadružništva v Nemčiji. Po zapiskih nemške državne zveze kmetijskih zadrug je obstojalo v Nemčiji dne 1. januarja 1909: hranilnic in posojilnic 14.834, nabavnih in prodajalnih zadrug 2.152, mlekarskih zadrug 3007, dalje 174 zadrug za vnovčenje mleka in 2147 drugih zadrug, skupaj torej 22.314 kmetijskih zadrug. Prirastek je znašal: 1908. leta 1005 zadrug, 1907. leta 886 zadrug, 1906. leta 850 zadrug, 1905. leta 899 zadrug. Iz teh podatkov sledi, da vkljub velikemu številu že obstoječih kmetijskih zadrug v Nemčiji ustanavljanje novih zadrug v zadnjih letih ne nazaduje, ampak celo znatno napreduje.

Književnost in umetnost.

Mentor. List za srednješolsko dijaštvo. Urejuje Anton Breznik. Izšla je 6. številka, torej polovica prvega letnika. Vsebina nove številke: Zorislav: Ne morem . . . Josip Logar: Pisma prijatelju Jos. Lavtižar: V Čičarji. (Konec.) Domen Otilijev: Gregorčičev „Job“. Prof. Fr. Pengov: Alkohol in duševno delo. A. Breznik: O učenju srbohvaščine. (Dalje.) Andrej Uršič: Navod za šahovo igro. — Drobiž: Moderna. Šah na srednjih šolah. Kaj je katoliška Cerkev za človeštvo. Slomškova drobtinica. Popravek.

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po **2 vin. od besede**, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasnila o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Natakar ali natakarica na račun se sprejme v gostilni Franca Seršen v Ljutomeru. Zahteva se treznost, poštenost in nekaj kavcije. Kdor je bil v službi dalje časa v eni hiši, ima prednost. 77

Samostan oo. minoritov v Ptuju išče **pridnega mežnarja.** Krojači imajo prednost. Služba se nastopi z 15. aprilom t. l. 76

Lepo posestvo 17 oralov zemljišča, sadonosnik, vinograd, gozd, polje, novozidana hiša z dvema sobama, s kuhinjo, z dvemi kletmi in stiskalnico se proda po ceni v bližini Maribora. Vpraša se v gostilni „k Taferni“ Krčevina. 74

Spretnega solicitatorja, zmožnega stenografije, sprejme takoj dr. R. Pipuš, odvetnik v Mariboru. 70

Posestvo se takoj proda, arondirano, 108 oralov gozda, 48 oralov njiv in travnikov, 5 gospodarskih poslopij, 2 hiši. Cena nizka. Ponudbe na upravništvo „Straže“ pod šifro: Lepo posestvo. 58

Učenec, ki ima veselje do trgovine se takoj sprejme. Več pove trgovina v Mariboru Tržaška cesta št. 7.

Posestvo z lepim sadonosnikom, 3 orale zemljišča, 10 minut od državne ceste se proda jako ceno za 2400 K. Več se izve Poste restante „G. O. št. 100“ Frankolovo Vojnik. 31

Valilnike (za umetno valenje piščetov) in druge perotninarske potrebščine izdeluje po ceni in priporoča Podružnica osredinje perutninarske zadruge v Mengšu Kranjsko Ceniki na zahtevo vsakemu zastonj.

Somišljeniki!

Zahajajte le v tiste gostilne, kjer dobite „Stražo“! Poslužujte se v prvi vrsti tistih trgovcev in obrtnikov, ki inserirajo v „Straži“! !

Cerkveni slikar
Peter Marković
akadem. slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, posebno altarnih in bandernih slik, križevih potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; slikam zdaj v zimskem času doma v svojem atelijéju in izdelujem manjša dela, popravljam tudi umetniško stare umetne slike: za poletni čas se pa priporočam že zdaj za večja dela: za slikanje cerkva v različnih slogih. Cene po dogovoru in brez konkurence. 23

Restavracija
Narodni dom
v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno keglišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča 37

Lojzika Leon.

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštranc, kelihov, ciborijev, lestencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznalnih pisem na razpolago.

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Ignac Božič
narodni krojač v Mariboru,
Tegethofova ulica 16, v hiši dr. Rosine

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin. 78

Svoji k svojim.

Slovenski krojač
Jakob Vezjak
v Mariboru, Šolska ulica 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode in dečke po najnovejšem kroju. Velika zaloga vsakovrstnega ::: ::: sukna iz domačih in tujih tovarn. ::: :::

Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine na stroje. 36

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec
Maribor, Šolska ulica 2.
55

Izvrstno domače usnje:

priporoča po najnižji ceni

Elizabeta Welle, usnjarija v Framu. 71

Slikar in pleskar
Franc Divjak
v MARIBORU, župnijska ulica št. 7

prevzame vsa dela dekoracijske in slikarske stroke ter se priporoča slavni duhovščini in cenjenemu občinstvu in izvršuje svojo obrt po najnižjih cenah.

Svoji k svojim!
Urar, očalar in zlatar
Franjo Bureš
Maribor, Tegethofova cesta 33

pred kolodvorom, 10
priporoča svojo bogato zalogo, zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar
Franjo Horvat
MARIBOR, Kasinogasse štev. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča : : dela. : : 53

Postrežba točna! :: :: :: Cene nizke!

Edina narodna steklarska trgovina
Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kamenine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobe. Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in privatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo. Na drobno.

Hotel
Pri belem volu v Celju

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago: : :

: se priporoča za obilni obisk. :

Dosedajni promet čez 4 milijone. Vplačani deleži zadružnikov: 18530 K

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po $4^1/_2$% brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5% do $5^1/_2$% brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osebni kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev. 4

Brzojavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzojavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamnoseško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna **kamnoseška** ::: **obrt** s strojnim obratom. :::

Izvrševanje vseh stavbenih del: kakor stopnic, fasad, podbojev, pomolov, nastavkov itd. iz različ- ::: nih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih ::: kamnov itd. :::

Brušenje, puliranje in **struganje** ::: kamena s stroji. :::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po raznovrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih ::: **rodbinskih grobišč** (rakev). :::

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim ::: tlakom. :::

Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih ::: vrst v vseh oblikah. :::

Popravljanje spomenikov, udelavanje napisov v iste. :::

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta štev. 5

Zastonj

se ne trži, ampak po zmerni ceni s tiskovinami za posojilnice, ki so pri ljubljanski ali celjski zvezi, za občinske urade, za krajne šolske svete in šolska vodstva, za odvetnike, notarje, trgovce obrtnike in zasebnike in vsa društva. Krasne diplome za častne ude, zavitke in pisma s tvrdko, vizitke, vabila za društvene veselice, lepake in letake izdeluje tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Zastonj

se ne trži, pač pa po nizki ceni s trgovskimi knjigami, odjemalnimi knjižicami, papirnatimi vrečami, kredo, svinčniki, črnilom, peresi, tablicami, kartami za tombolo, lampijoni, papirnatimi krožniki in servieti, pismenim papirjem v mapicah in kasetah, albumi za fotografije in razglednice, spominskimi knjigami za gospodične, vsakovrstnimi ::: razglednicami. :::

Zastonj

se ne trži, pa ugodno kupite podobice za molitvenike, slike v spomin na prvo sv. obhajilo, podobe sv. družine za steno z milo godbo po 15 K in 20 K, stenske slike papeža, cesarja, škofa, raznih svetnikov, rožne vence iz ribje kosti, lesa in kokosa, svetinje iz aluminija, ki nikdar ne rjavijo, škapulirje vsake vrste, križce stoječe, ki se rabijo pri :: bolnikih in križe viseče za steno. ::

Za nakup priporočamo tvrdko

M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prti, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd. 7

Slovenci!

Vaša narodna dolžnost je, da kupujete vse manufakturno blago v trgovini, kjer je dobro in najceneje in taka je trgovska hiša na drobno in debelo

R. Stermecki, Celje

Vzorci proti vrnitvi zastonj, blago proti povzetju in čez K 20·— franko po avstro-ogrskih deželah. 1

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Grajski trg št. 2 v hiši gostilne pri črnem orlu (Schwarzen-Adler).

Denarni promet je tekom osemmesečnega poslovanja čez en milijon kron.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4¾%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5½% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvzemši praznike. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne. 6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Založnik in izdajatelj: Konzorzij „Straža“. Odgovorni urednik: Viktor Cenčič. Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru.